

DOMOVINA

Ljubljanska c. II. drž. gimn. a.
Ljubljana

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za ino-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne kranjice, podružnica v Ljubljani, št. 10.718.

Tudi naša severna meja je za nedeljivo Jugoslavijo

Na izredno dobro obiskanem shodu JRKD v nedeljo dopoldne v Ptujju je ob napeti pozornosti zborovalcev govoril minister g. dr. Kramer poldrugo uro. Zborovalci so pazljivo sledili njegovim besedam, ga često prekinjali z odobravnjem in z ogorčenimi vzkliki obsojali početje onih, ki hočejo razkosati državo. Z globokim poznavanjem položaja je minister g. dr. Kramer orisal splošne politične in gospodarske razmere ter se dotaknil tudi početja tako zvanih punktašev.

V uvodu se je g. dr. Kramer spomnil dogodkov v Ptujju pred 25 leti ob priliki skupščine Ciril-Methodove družbe, ko so zborovali v prav isti dvorani naši narodni prvoborniki, pripravljajoč končno narodno osvobodjenje izpod tujega jarma. Takrat jih je nemškutarska drhal napadla in po ulicah je tekla kri. Kdo bi se bil takrat upal le sanjati, da bomo 25 let po teh dogodkih že 14 let imeli svojo lastno narodno državo. Kdo bi bil takrat mislil, da bodo vse to tako kmalu pozabili celo oni, ki so sami sodelovali v tej borbi za Jugoslavijo. Žalostno je, da je ptujske dogodke pozabila tudi večina izobraženstva. Na vse te dogodke so znova osvežili spomin dogodki, ki so se pred dnevi zgodili v Gradcu. Tam so imeli nemški burši pogum javno zahtevati, da se naj vrne Nemcem Maribor, meja pa da naj se potegne tam nekje pod Celjem. Za prihodnjo nedeljo pa je napovedano v Budimpešti veliko zborovanje madžarskih neodrešencev, ki bodo zahtevali vrnitev Prekmurja k Madžarski.

Začuden se moramo vprašati, odkod imajo ti ljudje pogum in na čem so zasnovali te svoje težnje, da bi se polastili naše zemlje in spravili naš narod zopet pod svoje gospodstvo. Vzrok takega mišljenja teh ljudi, ki govore o Jugoslaviji, kakor da je v razpadu, je gotovo tudi v tem, ker so med nami ljudje, ki s svojim nečuvnim postopanjem in s svojimi izjavami vzbujajo vtisk, da še vedno nismo rešili vprašanja zedinjenja in pripadnosti Slovencev k Jugoslaviji. Početju teh ljudi je pripisati, da misli zunanji nepoučeni svet, da niti mi sami ne verjamemo v bodočnost naše države in da nismo sposobni upravljati sami sebe, marveč smo še vedno na taki stopnji, da bi nam moral gospodariti tujec.

Glavni povod za tako mnenje tujine je dalo nesrečno gibanje naših zaslepljenih bratov, znanih pod nazivom punktaši, katerih program dopušča mnenje, da bi bili Slovenci pripravljene odvojiti se od Jugoslavije, ki nam daje edino jamstvo za naše narodno življenje, za naš narodni obstoj. Ne moremo si misliti, da bi se ti ljudje, ki so izdali take punktacije, zavedali dalekosežnosti teh svojih punktacij in globine nesreče, v katero nas bi hoteli vreči.

Toda ne gre za to, kaj in kako si ti ljudje to zamišljajo, glavno je, kako je te punktacije sprejel narod in kako sodijo o njih v tujini. Treba je samo pogledati v avstrijske in v fašistične liste, da postane človeku jasno, kako ogromno škodo so ti ljudje povzročili ugledu naše države in našega naroda. Le treznosti in zdravemu nagonu našega ljudstva je pripisati, da je naš narod kot

en mož odklonil njihove punktacije in da je s protestom, ogorčenjem in gnusom obrnil hrbet duševnim očetom tega gibanja. Ali ni značilno, da so odklonili te punktacije celo oni, ki so še te dni veljali za najožje sotrudnike oblikovalcev punktacij! Nastop našega ljudstva je pokazal, da sta jugoslovenska zavest in državljansko čuvstvanje v našem narodu tako globoko zasedrana, kakor tega nikdar nismo niti mislili. Naš narod je odločno odklonil vsako misel, da bi bila zanj rešitev kje drugje kakor v Jugoslaviji.

Dr. Korošec je v svojih punktacijah pokazal vzajemnost s programom dr. Mačka, o katerem programu ni mogoče reči drugega, kakor da ga je sestavil blazen človek. Ali si je mogoče zamisliti Slovence, ki bi pristal na to, da bi se naša država razdelila po dr. Mačkovem receptu na dve novi skupini, od katerih bi imela ena srbsko, druga pa hrvatsko nadvlado, v kateri bi imeli mi Slovenci, ki smo zdaj enakopraven član jugoslovenske skupnosti, podrejeno vlogo nasproti zagrebški gospodi? Mi, ki smo leta 1918. delali za Jugoslavijo kot edino rešitev Slovencev, smo se zavedali, da je bodočnost našega naroda nerazdružljivo zvezana z usodo Jugoslavije, da je za gospodarski, prosvetni in socialni razvoj našega naroda edino mogoče torišče močna in velika Jugoslavija. Takrat smo hoteli imeti Jugoslavijo veliko, močno in enotno in tako Jugoslavijo želimo tudi danes po 14 letih njenega obstoja. Kdor hoče to, kar smo želeli že takrat, kar nam je postalo nepogrešljivo za napredek našega ljudstva, danes zavreči samo zaradi tega, ker so med nami ljudje, ki so postavili nekak zmešan program zato, ker niso več na vladi, ne more biti pri zdravi pameti. Zaradi tega je povsem naravno, da so Koroščeve punktacije vzbudile ogorčenje našega naroda, ki se zaveda, da je treba obsoditi to tem bolj, ker so časi, v katerih živimo, zelo hudi. V času, ko razvija Hitler svoj vsenemški načrt, da bi se sedanje nemške meje popravile, ko se mrzlično oborožujejo vsi naši sosedi, se mora reči, da so naši punktaši in njihovi poborniki postali glavni dobavitelji za propagandne orožarne teh naših tujih neprijateljev, ki slikajo te njihove punktacije in blazna in zločinska gibanja kot zanesljivo znamenje skorajšnje propasti Jugoslavije.

Ne pozabimo, da je danes, ko so hudi časi, za Jugoslavijo še vedno zmožen najlepši razvoj. Če je kdo navezan na Jugoslavijo, potem je to v prvi vrsti slovenski del našega jugoslovenskega naroda. Prav zaradi tega, ker se te nepobitno resnice zavedajo tudi široki sloji našega ljudstva, je nastal tako vsesplošen odpor proti dr. Koroščevim punktacijam, ki hočejo znova načeti vprašanja, ki jih je narod sam rešil že leta 1918. Jugoslavijo je treba utrditi in zato so oni, ki postavljajo znova vprašanje njene notranje ureditve po vsem tem, kar smo do 6. januarja leta 1929. že doživeli, pravi zločinci nad narodom in državo. Kdor ovira utrditev in ureditev države, pomaga onim, ki pošiljajo v našo državo bombe, peklenke stroje in komite. Za Slovence pomenijo punktacije naravnost poizkus samomora, kajti če bi se izvedli razni separatistični načrti, bi bili Slovenci prvi prizadeti in preko naših trupel bi korakal sovražnik na naše ozemlje.

Minister g. dr. Kramer je v svojih nadaljnjih izvajanjih obširno razpravljal o gospodarskih in socialnih vprašanjih, podčrtal važnost zakonov, ki so pred narodno skupščino in senatom, ter zaključil svoj govor s pozivom, naj se vsi, ki pametno in trezno mislijo, še tesneje oklenejo jugoslovenske zastave ter privedejo v svoji vrste tudi vse one omahljivce, ki še danes stoje ob strani, da bo zmaga jugoslovenske misli popolna.

Z viharnim odobravanjem in pritrjevanjem so zborovalci sprejeli ta poziv g. ministra.

Zatem je podal poslanec g. dr. Lovro Petrovar daljše poročilo o delu v narodni skupščini nasledel pa je bila sprejeta resolucija, ki v uvodu najodločneje obsoja punktacije dr. Korošca in poziva vlado, naj z odločnimi ukrepi zatere tako zločinsko in veleizdajsko početje. Resolucija izraža popolno zaupanje vladi, zlasti pa ministroma dr. Kramerju in Puclju in sreskemu poslancu g. Petovarju. V drugem delu našteva resolucija nekatere glavne želje in potrebe ptujskega sreza.

Z zahvalo za številno udeležbo je predsednik zbora g. dr. Senčar zaključil krasno zborovanje, ki je še bolj okrepilo jugoslovensko narodno in državno zavest med zavednimi volilci ptujskega sreza.

Takoj po shodu se je minister g. dr. Kramer v spremstvu g. dr. Senčarja skupno s poslancem g. Petovarjem odpeljal v Ormož, kjer se je popoldne vršil v telovadnici tamošnjega Sokola tudi lepo obiskan shod JRKD.

Del škofov zahteva preklic protisokolskega pastirskega lista

Beograjsko «Vreme» poroča, da se je po večdnevnom bivanju v Zagrebu vrnil v Split škof dr. Bonefačić, ki se je mudil v Zagrebu v zadevi protisokolskega pastirskega lista, ki je zgrešil svojo svrhu in dosegel prav nasprotno od tega, kar so njegovi podpisniki pričakovali. List ugotavlja dalje, da je mnogo duhovnikov, ko jim je bil pastirski list dostavljen, sklenilo, da ga ne prečitajo svojim vernikom, pri čemer so imeli v mislih predvsem korist države. Na posebno šte-

vilne nasprotnike je naletel pastirski list med duhovščino v Dalmaciji, kjer ni bil prečitani niti v eni cerkvi kotorske škofije. V dubrovniški škofiji so prečitani pastirski list samo v 28 cerkvah, a nad 70 duhovnikov ga je odklonilo. V splitski škofiji je prečitano pastirski list 83 duhovnikov, ostali so ga odklonili. V šibeniški škofiji ga je prečitano 14 duhovnikov, odklonilo pa 52. Duhovniki v severni Dalmaciji na meji proti Zadru so poslali šibeniškemu škofu g. dr. Mileti pismo, v

katerem so obrazložili, zakaj pastirskega lista niso hoteli prečitati. V svoji izjavi pravijo, da prinaša pastirski list udarec narodni misli in da škoduje narodni koristim, poleg tega pa celo nasprotuje zakonom. Na koncu naglašajo, da so tudi sami člani sokolskih društev, v katerih imajo prvo besedo. Kakor je razvidno iz navedenega, je škofovski pastirski list že v začetku doživel nepričakovan udarec.

Prišel pa je kmalu tudi drugi, še hujši udarec, izjava kotorskega škofa g. dr. Uccellinija, ki je povedal, da se ne strinja s pastirskim listom in da je prepričan, da se z njim ne strinjajo tudi mnogi od onih, ki so ga podpisali. Sivi 70letni škof uživa v vrstah katoliške cerkve velik ugled. Dostojanstvena beseda, s katero je kot iskren domoljub obsodil neumestno dejanje, je napravila velik vtisk v vrstah katoliške duhovščine.

Tako je po prirodnem razvoju prišlo tudi do poslednjega poseta splitskega škofa g. dr. Bonifačiča v Zagrebu. Kakor se v zvezi s tem potovanjem g. dr. Bonifačiča doznavajo, se zavzema del katoliških škofov za to, da bi se pastirski list na primeren način spravil s sveta. Zadevo vodi kotorski škof g. dr. Uccellini, podpirata pa ga zlasti djakovski škof dr. Akšamović in barski nadškof in srbski primas g. dr. Dobrečić. Na njihovi strani so še tudi nekateri drugi škofi, ki pa doslej še niso nastopili javno. Najodločnejšega nasprotnika vsakega omiljenja ali celo preklica pastirskega lista sta krški škof g. dr. Srebrnič in sarajevski nadškof g. dr. Šarić, ki nastopata proti dr. Uccelliniju in ki še vedno smatrata, da je pastirski list proti Sokolu bil povsem umesten.

Kandidatne liste.

Postopek sestavljanja kandidatnih list ni izpremenjen. Pravilno sestavljeno listo mora podpisati najmanj 30 predlagateljev iz najmanj polovice upravnih srezov v državi, pri čemer morajo ti upravni srezi biti razdeljeni na ozemlje vsaj dveh tretjin banovin. Z državno kandidatno listo morajo predlagatelji predložiti sodišču tudi pismeni akt pristanka nosilca državne liste ter vseh sreskih kandidatov in njihovih namestnikov. Kot predlagatelji morejo podpisati državno kandidatno listo samo oni, ki so vpisani v stalni volilni imenik. Ako kdo oporeka svoj podpis kot predlagatelj liste, mora to storiti najkasneje osem dni od dneva izročitve liste.

Državna kandidatna lista mora imeti najmanj po enega kandidata v vsakem srezu, ki voli dva poslance, in v vsakem mestu, ki sestavlja samostojno volilno enoto in voli enega poslanca. Ako voli eno mesto več poslancev, mora imeti lista enako število kandidatov. V vsaki volilni edinici more imeti ena kandidatna lista tudi po več kandidatov, kakor je bilo to dopustno že doslej. Ista oseba more kandidirati največ v treh volilnih enotah (po dosedanjem osnutku le v dveh), in sicer v dveh volilnih enotah kot kandidat, v tretji pa kot namestnik ali v eni volilni listi kot kandidat in v dveh kot namestnik. Namestnik pa more biti namestnik v treh volilnih enotah. Oni, ki bodo izvoljeni na več mestih za narodne poslance, morajo javiti najkasneje v treh dneh, ko potrdi narodna skupščina njihovo izvolitev, katero poslansko mesto si obdrže.

Tako sestavljeno državno kandidatno listo mora najmanj pet predlagateljev najkasneje v 15 dneh pred volitvami izročiti v potrditev kasačijskemu sodišču v Beogradu. Če potrjena državna kandidatna lista se ne more več izpremeniti ali preklicati. Ako kdo izmed kandidatov umre ali izgubi pravico do izvolitve, se more predlagati drug kandidat, vendar pa se mora ta izprememba izvršiti najmanj 48 ur pred volitvami.

Razdelitev mandatov.

Na podlagi izida volitev ugotovi glavni volilni odbor najprej, katera državna kandidatna lista je dobila največje število glasov (relativno večino). Potem glavni volilni odbor potrdi za poslance vse nosilce onih državnih kandidatnih list, ki so dobile nad 50.000 glasov v vsej državi.

Državni kandidatni listi, ki je dobila največje število glasov v vsej državi, se dodelijo tri petine

Izpremembe v načrtu novega volilnega zakona

Dravska banovina bo volila 29 poslancev, od tega mesto Ljubljana in ljubljanski in ptujski srez po dva

Odbor za proučevanje zakonskega predloga o izpremembi zakona o volitvah narodnih poslancev je dovršil svoje delo ter poročilo predložil narodni skupščini. V načrtu so bile v odboru izvršene številne izpremembe, od katerih navedamo najvažnejše.

Število poslanskih mandatov se poveča.

Mesta Beograd, Zemun in Pančevo volijo kot eno upravno področje pet poslancev. Posamezne banovine volijo: dravska 29, savska 74, vrbaska 23, primorska 24, drinska 38, zetska 32, dunavska 52, moravska 41 in vardarska 45 poslancev. Število mandatov v banovinah se razdeli tako, da pride na vsak srez po eden, na srece Ljubljana, Ptuj, Osijek, Bjelovar, Split, Mostar in Bačka Topola po 2 in na mesta izven banovinskih sedežev, ki imajo nad 100.000 prebivalcev, po 1 mandat (Subotica). Ostanek mandatov se razdeli na one sedeže banovin, ki imajo nad 30.000 prebivalcev, in sicer na Zagreb 3, Ljubljano 2, na Split, Sarajevo, Novi Sad, Niš in Skopje po 1 mandat. Poleg tega se voli toliko poslancev, kolikor je nosilcev državnih kandidatnih list, ki so dobile nad 50.000 glasov. Skupno število poslancev bo torej 363

+ nosilci državnih list. Po prvotnem osnutku bi bilo 350 mandatov.

Omejitve volilne pravice.

Volilne pravice nimajo: 1.) vsi, ki so bili z izvršno razsodbo obsojeni na ječo ali zatočenje, na strogi zapor ali zapor, daljši od leta dni, dokler se jim ne povrnejo pravice; 2.) vsi, ki so bili z izvršno razsodbo obsojeni na izgubo častnih pravic, za dobo trajanja te kazni; 3.) vsi, ki so v konkurzu; 4.) vsi, ki so pod skrbstvom; 5.) vsi, ki so bili z izvršno obsodbo obsojeni na izgubo volilne pravice zaradi volilnih prestopkov.

Narodni poslanec ne more biti ob istem času državni ali banovinski dobavitelj ali podjetnik (do sedaj samo državni).

Mandat izgubi poslanec: 1.) če izgubi volilno pravico; 2.) če v času trajanja svojega poslanskega mandata stopi v državno ali banovinsko službo; 3.) če v času trajanja poslanskega mandata vrši za državo ali banovino dobavne ali podjetniške posle. Določba glede vstopa v državno službo ne velja za ministre.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

Mirko Brodnik:

Goljava

(Povest iz naših dni.)

Kosmač je hotel govoriti o doti, toda nerodno mu je bilo začeti. Kar oddahnil se je, ko je Špan sam začel:

«Tvojega ne bo treba biti sram. Bale bo dva voza, z denarjem pa tudi ne bom skoparil. Tako bo vsem prav.»

«Koliko ji misliš dati?» ga je radovedno vprašal.

Špan je vstal in stopil k omarici, ki je bila v steno vzdana. Nekaj časa je brskal po njej, potem je z dna privlekel knjižico in jo položil na mizo.

«To bo njeno», je rekel.

Kosmač je segel po njej in jo odprl. Skoro do konca je bila popisana in zneski so bili čedalje večji. Na koncu je bila številka 150.000.

«Deset let sem zanjo delal», je rekel Špan.

Stari Kosmač ga ni slišal. Številka, ki je bila napisana na koncu, ga je kar zmedla. Res je računjal, da bo dota precejšnija, da bo pa tolikšna, se mu pa še sanjalo ni. Kaj bo lahko vse prikupil s tem denarjem!

«Kdaj boš pa ti tvojemu prepisal?» je vprašal Špan. «Čas bo že, da se odpočiješ.»

«Do jeseni bom še vlekel. Mlada se morata navaditi», je tehtno rekel. «Potem se umaknem v kot. Ne bosta mogla reči, da jima nisem dobro postlal.»

«Preklete si garal», je zadovoljno potrdil Špan. «Ko si prevzel, si bil med najmanjšimi na vasi in ves v dolgovih. Zdaj si me že posekal. Preklete si garal, res.»

Kozarci so se praznili. Španka je že četrtič prinesla na mizo in tudi sama prisedla. Stara dva sta ga že čutila. Oba sta bila v devetih nebesih. Špan zato, da je odložil hčer in pri tem še na tako dober grunt, Kosmač pa zaradi dote.

Janez je sedel v kotu, kakor da ga ne bi bilo v hiši. Ves čas je molčal in se vina komaj dotaknil. Oče ga je spočetka silil, naj pije, ko pa je videl, da Janezu ni do pijače, ga je pustil.

Angele ni bilo blizu. Po stari navadi je čakala, da jo pokličejo.

Toda kakor da so nanjo pozabili.

Potem se ni mogla več premagati. Tiho je odprla vrata v izbo in stopila na prag.

Pogledala je proti mizi. Njen oče in Kosmač sta sedela ob oknu in se nekaj vneto pogovarjala. Janez je strmел v kozarec in molčal.

Škripanje vrat ga je predramilo. Ozrl se je na prag in jo naglo pogledal. Ko so se srečale njegove oči z njenimi, je zardela.

«Janez!»

Nekaj kakor bojazen, plašnost je bilo v tem glasu. Dober je bil, tako dober. Janeza je pograbilo. O, kako rad bi bil vstal, stopil k njej, in ji rekel:

«Odpusti mi, da se igram z vsemi. S teboj, s tvojim očetom in svojim. Toda drugače ne gre. Tako mora biti. Zaradi dekleta, ki ga ljubim.»

Grdo so delali z njo in z menoj. Zdaj moram jaz s teboj. Za lepe sanje te moram oslepaviti. Moram, sicer je ona izgubljena. Ali mi boš mogla odpustiti, ko me boš videla v vsej nagoti laži?»

Glava mu je omahnila. Če bi smel zdaj reči: «Nikar se ne igraymo! Sit sem že vsega. Tako sit, da mi že preseda. Čemu nevesta, ki je ne maram! Čemu snubljenje, ki je samo komedijal Anica me čaka. Zaradi nje delam vse to.»

S pogledom je preletel izbo. Zraven njega je sedela stara Španka, njena mati. Tudi ona je bila videti vesela. Angela je bila vsa srečna. Kosmač in Špan sta bila zadovoljna. V pijanosti sta se jima razvozlala jezika, da se kar ustaviti nista mogla.

Sami srečni, veseli obrazi. Le on je žalosten, toda svojo žalost mora skriti. Anica ga čaka. Še štirinajst dni, potem bo vse drugače. Potem pojde od doma. Močne so njegove roke in če bo treba, bo delal, da bodo mišice pokale. Če bo treba, bo skale prestavljal, da bo Anica hodila po lepi, ravni poti. Le na njo je mislil v tem trenutku in v mislih na njo se je čutil močnega kot še nikdar.

«Zdaj se natanko pomenimo. Poroka naj bo čimprej. Jutri ali pojutrišnjem pojedemo v mesto k notarju, da napravimo pismo», je rekel stari Kosmač. Janez ga je komaj poslušal. Kakor da se vse te besede njega sploh ne bi tikale.

Deveta ura je že davno odbila, ko sta se vračala z očetom domov. Z Angelo je ves čas, kar je bil pri Španovih, izpregovoril le nekaj besed. Z očetom na poti domov nobene.

skupnega števila mandatov. Od treh petin mandatov se razdeli polovica (tri desetine), in sicer na dravsko banovino 9, savsko 22, vrbasko 7, primorsko 7, drinsko 11, zetsko 10, dunavsko 16, moravsko 12 in vardarsko 13 mandatov. Ti mandati se razdele predvsem med one kandidate, vezane z najmočnejšo državno kandidatno listo, ki so v svojem volilnem srezu dobili nadpolovično večino glasov, in sicer po vrsti števila dobljenih glasov. Ostanek naštetih treh desetih mandatov se dodeli volilnim srezom, ki so dobili največja števila glasov za dotično državno kandidatno listo. Mandati pripadejo onim sreskim kandidatom, ki so med vsemi kandidati na isti listi dobili največ glas

Druga polovica omenjenih treh petin mandatov, ki odpadejo na najmočnejšo državno listo, se razdeli takole: Predvsem se ugotovi odstotno razmerje med oddanimi glasovi v posameznih banovinah za najmočnejšo državno kandidatno listo in med oddanimi glasovi za to listo v vseh banovinah. Dodelitev teh mandatov se vrši po enakih

načelih kakor dodelitev prvih treh desetih. V srezih in mestih, v katerih se volijo po dva ali trije poslanci, so izvoljeni vsi kandidati, ako je njihova kandidatna lista dobila nadpolovično (absolutno) večino v dotični volilni enoti; če je kandidiralo na isti listi več skupin, je izvoljena najmočnejša.

Število mandatov, ki preostane po dodelitvi treh petin najmočnejši državni kandidatni listi, razdeli glavni volilni odbor po D'Hontovem proporcijem sistemu (sorazmernem sestavu). Ako je najmočnejša državna kandidatna lista dobila vsaj tri petine glasov, je deležna po proporciju (sorazmerju) tudi preostanka mandatov, drugače pa ne, marveč se mandati razdele le na ostale državne kandidatne liste.

Ako se razdelitve udeležuje tudi najmočnejša državna lista, se nanjo odpadli mandati porazdele na banovine po enakem ključu kakor prve tri desetine mandatov. Mandati za ostale državne kandidatne liste se razdele na banovine v sorazmerju s številom glasov, oddanih za dotično kandidatno listo v vsaki banovini.

Ugleden katoliški duhovnik obsoja protisokolski pastirski list

Beograjska «Politika» objavlja razgovor z znanim narodnim borcem in odličnim katoliškim prosvetnim delavcem donom Franjom Ivaniševićem, urednikom katoliškega mesečnika «Pučka prosveta». Ugledni duhovnik je uredniku «Politike» izjavil med drugim:

«Če tudi mi ni prav prijetno govoriti o tem, vendar mislim, da bo le v korist dobri reči, če vam povem, kaj vem, mislim in želim. Med jugoslovenskimi katoliškimi škofi so mi znani gospodje, ki jih globoko spoštujem zaradi njihove učenosti, poštenosti in domoljubja. Zaradi tega sem se zares začudil, ko sem zagledal tudi njihove podpise na znani škofovski poslanici, ki je po mojem skromnem mnenju zelo škodljiva v verskem in političnem pogledu.

Sokol izvira iz Češke in je prišel k nam v Dalmacijo iz Hrvatske in Slovenije. Mirno vam lahko rečem, da so Sokola v naših duhovniških vrstah vedno smatrali izključno za narodno ustanovo, ki ima poleg krepiteve telesnih mišic za svrhu tudi krepitev duha, da bi ga okrepila za obrambo pred tujim vplivom. Narodni duhovniki so podpirali to društvo, ker v njem nikdar niso

opazili niti sledu kakega brezverstva. Nasprotno, slišal sem od mnogih svojih tovarišev, župnikov na deželi, kjer je obstajal Sokol, da so Sokol najboljši kristjani in verniki, da so običajno cerkveni pevci, godci in vselej pripravljene storiti cerkvi vsako uslugo ter sodelovati pri vseh cerkvenih obredih in pobožnostih.

Kaj je dr. Tyrš v znanstvenem svojem naznanju mislil in pisal, mi ni znano, smatram pa, da je tudi tu treba razlikovati med Tyršem učenjakom in Tyršem Sokolom. Da je Tyrš preko sokolskih čet širil brezbožništvo, tega nisem nikdar in nikjer opazil. Spominjam se, da sem leta 1908. kot odposlanec jugoslovenskega državnoborskega kluba na Dunaju prisostvoval velikemu vsesokolskemu zletu v Pragi in prav tako tudi leta 1920. kot član odposlanstva naše države in sem pri tej priliki videl poleg ostalih odličnikov na častni sokolski tribuni tudi najvišje dostojanstvenike katoliške cerkve v Pragi, in slavnostni pojedini, prirejani v čast Sokolu, ki ga je osnoval dr. Tyrš, je prisostvoval tudi nuncij apostolske stolice. Če bi bilo Sokolstvo gnezdo brezverstva in brezbožništva, bi se morali takl pojaviti naj-

ASPIRIN
3 TABLETE
za nesljivo učinkujejo pri
BOLEČINAH V
SKLEPIH,
prehladu, zobobolu, glavobolu, in revmatizmu.
Zahtevajte vedno originalne zavitke.
V. Jugova k. d.
Zagreb, Gajeva 32.
BAYER
Oglas je registriran pod br. 22.822 od 23. XII. 1932.

prej pojaviti prav gotovo v Tyrševi domovini in potem je brez dvoma, da katoliška cerkev na tej slavnostni pojedini ne bi bila zastopana.

Najtežja stran te škofovske poslanice pa se izraža v političnem pogledu. Čisto nesrečna in neumestna je prav v tem času, v tem najznačilnejšem razdobju utrjevanja in urejevanja naše

Deveto poglavje.

Anica se je vračala s polja domov. Materi opoldne ni bilo prav dobro, zato je šla prej z dela, da bi še za njo poskrbela.

Ni bila več daleč od hiše, ki je bila samo še za dva dni njen dom. Grenka misel, da se bo morala izseliti odondod, kjer je preživela toliko lepih dni, jo je navdajala z žalostjo. Še bolj jo je bolela misel na prihodnje dni. Kam naj se z materjo obrneta, ko bosta brez strehe? Kam?

Le nekaj jo je tolažilo. Janez ji je obljubil, da bo za vse poskrbel. Toda kdaj? Dan selitve se bliža. Čeprav mu je trdno zaupala, jo je vendar skrbelo. Če se mu ne bo posrečilo? Kaj sploh misli? Ali bo očeta pregovoril? Kaj?

Temnilo se je. V mraku je izginjala sinjina neba v motno sivino. Drevje je potemnelo, hribi so postali črne gmote, ki so oklepale dolino. Visoko na nebu se je že svetila večernica. Prve luči so se kazale iz drevja.

Cesta je bila skoraj prazna. Tudi bližnjica. Nikogar ni srečala. Šele malo pred domom je zagledala staro potovko.

«Pozni ste, mati,» jo je prijazno ogovorila.

«I, kaj bi po tej vročini okoli lazila, je starka odvrnila. «Zvečer je vsaj hladno.»

«Dolgo pot imate.»

«Saj ni tako hudo. Dobri dve uri do vlaka, potem bom pa med vožnjo spala. Ob štirih zjutraj bom že v Ljubljani.»

Potovka je bila nekakšen časnik. Vse, kar se je na vasi zgodilo, je vedela. Zato jo je Anica takoj vprašala, ali je kaj novega.

«I, dosti, dosti. Ali še ne veš? Vsa vas govori o tem.»

«Kaj? Kar hitro povejte, da me ne bo preveč imelo.»

«No, svatba bo kmalu na vasi, svatba. Špan se bo svoje preklje znebil.»

«Španova se mož? Kdo jo bo pa vzel.»

«To je ravno tisto, je tehtno rekla potovka. «Nikoli se ne bi mislila, da bo tako prišlo. Ljudje so usta do ušes odpirali. Tak ženin! Kar škoda ga je zanjo. Zdaj je še pri njih. Ali še nisi uganila, kdo?»

«Ne, ko je pa toliko fantov.»

«Le eden je med njimi, ki je kaj vreden.»

Anici je zlovešča slutnja stisnila srce.

«Povejte vendar. Saj ste taki kakor takrat, ko so ljudi na natezalnico dajali.»

«I, Kosmačev Janez, je odvrnila potovka.

«Kosmačev Janez... Janez...»

Zameglilo se ji je pred očmi.

«Ne, saj ni mogoče, je šepnila. «Recite, da ni res... saj ne more biti res... Zmotiti ste se morali...»

«O, ne, nisem se zmotila, je zmagovalno odvrnila potovka, ki se ni zavedala, kako strašno so Anico zadele njene besede. Šele zdaj je opazila, da se je Anica naslonila ob drevo zraven nje. Toda tudi roke so ji odpovedale. Kakor bi bile

pograbile v prazno, so zdrsnile od deblu. Zgrudila se je.

«Ne, ne... ni res...», je jecljala. Potem je izgubila zavest.

Potovka se je prestrašila. Kaj naj to pomeni? Kaj je dekletu?

Sklonila se je k njej in jo stresla. Anica je ležala v travi zgrbljena in se ni zganila.

«Jezes! je ušlo potovki. «Ljudje, pomagajte, umrla bo!»

Stekla je k studentu, ki je žuborel tam blizu. Svojo praznično ruto je namočila v vodo. Potem se je Anici močila čelo. Šele čez dolgo se je sirota zbudila.

«Kje sem? Kaj se godi z menoj?» je šepnila.

«Niš se ne boj, Anica, jo je potovka mirila. «Saj je vse dobro! Niš se ne boji Domov pojdeva. V posteljo ležeš.»

Anica jo je začudeno gledala. Ni je razumela. Vedela je, da se je moralo zgoditi nekaj strašnega, tako strašnega, da sama ni vedela, kaj. Potem se je jela počasi spominjati. Spet so se vrnilo v njen spomin besede stare potovke.

Starka ji je dala roko in jo dvignila. Toliko da ni pri tem sama omahnila. Potem jo je prijela pod pazduho.

«Pojdiva zdaj!»

«Kam?»

«Domov.»

«Domov? Domov?»

Misel, da bo hiša pod hribom samo še dva dneva njen dom, se ji je vrnila z novo močjo, »

države, ko nam narekuje sveta dolžnost, da se vsi verni sinovi te države brez razlike imena in plemena, vere in poklica, odzovemo očetovskemu glasu našega modrega vladarja - uedinitelja ter strnemo svoje vrste proti pohlepnežem od zunaj in proti razdiralnim duhovom na znotraj. Niti zavestno niti nezavestno ne smemo slabiti našega državnega in narodnega edinstva, zakaj samo v tem je naša rešitev.

Nihče ne sme odrekati škofovstvu pravice in dolžnosti, da skrbi za duhovno vzgojo svojih vernikov, toda pri tem je treba mnogo izkušenj in previdnosti, da se s plevelom ne izruje tudi pšenica in da se ne povzroči več škode kakor koristi, kar se je zgodilo po mojem mnenju s škofovsko poslanico. Odločilni činitelji so morali vedeti v naprej, kašen bo odziv, zakaj take hude operacije so vedno združene z zapletenostmi, katerim se mora več zdravnik, telesni in duhovni, znati vselej pravočasno izogniti. Ni dvoma, da tak neposreden nastop proti Sokolu kraljevine Jugoslavije zadeva neposredno tudi državo, za katere koristi nastopa to društvo. Zaradi

tega je kaj lahko razumljiva tudi občutljivost javnosti, kateri so koristi domovine svetinja prvega reda, svetinja, kateri tudi cerkev nikdar ni odrekala važnosti in velepomembnega značaja.

V delu tujeja časopisa se pojavljajo lažne vesti, da je položaj katoličanov v naši državi slab. Kot staremu duhovniku so mi prav dobro znane cerkvene razmere poprej in zdaj in lahko ugotovim: Katoliška cerkev v Avstro-ogrski ni nikdar uživala take svobode in take podpore, kakor jo uživa danes v kraljevini Jugoslaviji! Treba je samo pogledati v Beograd, kako se tam lepo razvija katoliška cerkev, ki ima zdaj že pet župnij. Povsod uživa naklonjenost prebivalstva, ki je nad 80 odstotkov pravoslavno. Beograjska občina je brezplačno odstopila stavbišče za novo katoliško katedralo, stavbišče, ki predstavlja vrednost petih milijonov dinarjev.

Vse to, kar sem povedal, sem povedal tudi nekaterim našim škofom z najboljšim namenom, da se spor, ki je nastal zaradi škofovske poslanice, tako v korist cerkve kakor v korist države čim prej poravnava.

Namesto joka delo

Slovenci smo hudo neodložni in prav nič nes ne izmodrijo izkušnje. Prav značilna za to trditev je vest, ki smo jo čitali nedavno v nekem listu in ki se glasi: «Slaba cena živini. Pred dnevi mi je že dolgo znani kmet tožil takole: Na cvetno soboto leta 1930. sem kupil par volov za 8100 dinarjev. Zdaj vsake tri dni poleg lepe mrve pokrmim še vrečo svinjske moke. Ponudil sem vola mesarju v prodajo, češ, da bosta tehtala blizu 1300 kg. Ponudil mi je 3000 Din. Kmet se je resnično razjokal.»

Z drugimi besedami bi rekli, da nam je neznan pisec orisal sliko našega ljudstva. Mirno reši kmet svojo živino in čaka, da se bo dovolj odebelila za prodajo. Ko misli, da bo že dovolj opitana, pa stopi k mesarju in mu reče: «Tako in tako živinče imam in ga danes prodam.» Prav nič ne misli na to, ali ima tisti mesar potrebo za njegovo živino ali ne. Prav nič ne poizveduje, ali bi sosedni mesar morda bolje plačal njegovo živino. Samo to ve, da bi moral pri živini prirediti. Če se mu pokaže izguba, pa joče, češ: «Poglejte siromaka, ki se je zastoj trudil.»

Prav radi hvalimo naše ljudstvo, kako je napredno v primeri z drugimi sosednimi narodi,

toda nič ne pomislimo, da samo poznanje črk še ne pomeni naprednosti. Nedavno se je preosnovala naša Kmetijska družba v zadrugo, ki si je naredila nalogo, da pospešuje vnovčenje kmetijskih pridelkov in vzgaja našega prodajalca kmeta. Koliko je bilo nasprotovanje baš od strani tistih, ki danes pišejo take vesti v jokajočem kmetu. Vedno trdijo le-ti, da so vse njihove moči usmerjene v pomoč kmetom. Ko bi pa bilo treba prijeti za resnično delo za napredek našega ljudstva, so pa proti vsaki še tako pametni misli, če se ni porodila v njihovi glavi. Naš kmet bi moral vedeti, kako se danes suče trg kmetijskih pridelkov. Medtem ko je dolga leta kupec iskal blago, mora danes obratno iskati blago kupcev. Če je ponudba prevelika, pač ne bo nihče obetal dobrih cen za blago. Zato je vzela vnovčevanje kmetijskega blaga v roke Kmetijska družba, ki je nedavno poročala, da se zanima za lepo klavno živino in da je preko nje mogoče prodati težke vole do šest dinarjev za kilogram žive teže. Gori navedenemu kmetu pa mesar ni ponujal niti treh dinarjev.

Tistim gospodom, ki pišejo in priobčujejo take zgodbe o jokajočem kmetu, bi svetovali eno:

novo grozo. Zdaj je izgubljena. In on... ki mu je verjela in zaupala... on... ki je v njem videla boga... on je zasnubil drugo... in pustil njo brez slovesa... V nesreči jo je strahopetno pustil... ko si sama ne more pomagati... ko so zaradi njega pognali njo in mater izpod strehe...

Kakor brez moči in brez volje se je opotekala za potovko. Nemo je strmela predse.

Zdelo se ji je, da se nekaj v njej trga. Ali morda življenje? O, da bi se hotelo! Da bi bilo konec vsega, vseh teh strašnih udarcev, ki prihajajo dan za dnem na njeno glavo in jih ne bo mogla prenesti.

Kaj je zakrivila? Kaj je njen greh? To, da je ljubila? Zakaj jo usoda tako hudo tepe?

Planila je v krčeviti jok, ki ni hotel nehati.

Starka jo je poskušala potolažiti, toda solz ni mogla ustaviti.

«Zakaj jokaš», jo je vprašala tiho, z ljubeznivim polnim glasom.

«Ne, ne», je odvrnila Anica brez misli.

Še zmeraj ga je ljubila, čeprav jo je tako hudo udaril. Zato ga ni hotela izdati.

«Močala bom», je rekla.

Ko sta prišli do domače hiše, se je pomirila. Solze so se ustavile. Tiho se je poslovila od potovke.

«Srečno hodite», ji je rekla. «Pa hvala za vse...»

Počasi je odprla škripajoča vrata in izginila v noč.

Starka pa je šla dalje proti postaji. Ves čas je premišljala, kaj je moralo biti Anici. Potem je nekako uganila. Anica je morala biti hudo zaljubljena v Kosmačevega. Zato jo je vest o njegovem snubljenju tako hudo zadela.

«Škoda dekleta», si je rekla. «Nespametna je Neumnica, ki gleda za bogatim.»

In s prijetno zavestjo, da bo lahko kaj novega povedala, ko se vrne iz Ljubljane, je nadaljevala svojo pot.

Deseto poglavje.

V veži je bilo temno. Skozi priprta vrata v izbl je silil ozek pramen svetlobe.

Tiho je vrata odrinila. Mati je bila že v postelji in dremala. Hčerini koraki so jo predramili.

«Ali si ti, Anica?»

«Da, jaz sem», je odvrnilo dekle z mrtvim glasom.

Smrekarica se je obrnila in se ozrla za njo. Toda njenega obraza ni mogla razločiti, ker je bil v temi.

«Sem pridi», ji je rekla.

Anica jo je ubogala. Plahih korakov je stopila k postelji. Tedaj jo je obilila luč. Mati jo je pogledala. Videla je njene objokane oči, bledico, ki ji je pokrivala obraz.

«Kaj ti je, Anica?»

«Nič, mati...», je tiho odvrnila.

«Ali si bolna?»

Kako naj se izgovori? Kako naj materi vse prikrrije in si prihrani mučno izpraševanje?

Namesto širjenja obupa med kmečko ljudstvo, ki živi danes res v bridkih razmerah, širite, go-spodje, če vam je res za napredek in boljše čase našega kmeta, smisel za organizacijo prodaje.

Politični pregled

Vsi skupščinski odbori so ves teden poslovali in bodo ta teden končali svoje delo

Odbor, ki je proučeval novi volilni zakon, je v soboto končal razpravo.

Razprava je bila zelo obširna in je bil zakonski načrt v mnogih členih izpremenjen. Svoje razprave je končal tudi skupščinski odbor za občinski zakon.

Vse glavne določbe občinskega zakona so odobrene.

Občinski in volilni zakon prideta kot prva na dnevni red narodne skupščine. Dotlej bo tudi finančni odbor končal razpravo o proračunu.

V soboto je finančni odbor razpravljal o proračunu ministrstva za gozdove in rudnike. Po poročilu ministra Matice se je razvila daljša razprava, v katero je posegel tudi narodni poslanec g. Anton Krejči, ki se je zlasti zavzel za državno gozdarsko šolo v Mariboru. V ponedeljek je odbor razpravljal o proračunu prometnega ministrstva. Ker je bilo tako pripravljenega dovolj gradiva za narodno skupščino, je predsednik narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi sklical

sejo narodne skupščine

za torek 7. t. m. dopoldne. Na dnevnem redu je bila določitev dnevnega reda. Razen tega so ministri odgovarjali na interpelacije posameznih poslancev.

V Nemčiji imajo, kakor smo že poročali, novo vlado pod vodstvom državnega kancelarja narodnega socialista Adolfa Hitlerja, ki je kot prvo storil to, da je predlagal državnemu predsedniku Hindenburgu

razpust parlamenta,

češ, da niso uspela njegova pogajanja s centrom, ki ga je hotel pridobiti za podpiranje nove vlade. Kakor pa izjavljajo nekateri opozicijski politiki, Hitler pred sestavo vlade sploh ni pozval na posvetovanje zastopnikov centroma. Parlament je bil pač le razpuščen, ker hočejo narodni

«Da, glava me boli», je rekla. «Ne vem, kaj je z menoj. Ze ves teden je tako.»

«K zdravniku boš morala. Če ni kaj nevarnega...»

«Saj pojdem», je odgovorila Anica, zadovoljna, da ji je mati tako hitro verjela. «Kako pa je z vami, mati?»

«Bolje je, dosti bolje. Jutri vstanem. Ali je pri Smoletu še dosti dela?»

Zadnje dni sta delali pri Smoletu.

«Še za jutri in jutrišnjim bo...»

Potem se je obrnila in krenila proti kuhinji. «Ali ste že kaj večerjali?»

«Še ne. Kavo pogreji. Za mene ni treba kuhati. Če hočeš zase kaj boljšega, pa kar napravi.»

«Ne, mati, tudi zame ni treba. Večerjala sem že.»

Lagala je, samo da bi prej vse opravila, da bi bila prej vsega rešena in ostala sama s seboj in svojim obupom.

Zakurila je in zastrmela v ogenj. Skoro je pozabila pristaviti lonec. Kolena so ji klecala, ko je stala ob ognjišču in mislila, mislila. Ko je pogrela kavo, jo je nesla materi na posteljo.

«Vroč je še. Malo počakajte, da se shladi. Jaz pojdem v posteljo. Utrujena sem, da se komaj pokoncu držim. Danes je bilo dela kakor še nikoli...»

«Ali si že pojedla?»

«Takoj bom. Lahko noč, mati, lahko noč. In dobro spite!»

(Dalje prihodnjik.)

socialisti vršiti zdaj nekako diktaturo po zgledu italijanskih fašistov. Nove volitve bodo marca. Napetost v Nemčiji je z novo vlado še narasla.

Zaradi množičnih se spopadov med narodnimi socialisti in komunisti

pripravlja nemška vlada ostre odredbe. Spopade zakrivljajo včasih komunisti, a še večkrat narodni socialisti. V Vratislavi so v nedeljo priredili socialisti

protihitlerjevske demonstracije, ki so se končale s krvavim pretepom

z narodnimi socialisti. Ena oseba je bila ubita, osem pa ranjenih. V Münchenu je bilo v nedeljo pri spopadih ranjenih 19 oseb. V Schönebergu so hitlerjevci v neki kavarni ustrelili lastnico dotične kavarne. Policija je sicer napadalec aretirala, a ne more dognati, kdo je morilec. Sirov nastop narodnih socialistov je vzbudil med tamšnjim delavstvom veliko razburjenje.

Hitlerjevska vlada je tudi izsilila

odstavev pruske vlade in razpust pruske deželne zbornice.

Nove volitve bodo 5. marca. Posli pruske vlade so bili izročeni državnemu komisarju podkancelarju Papenu z uredbo, ki jo je podpisal Hindenburg.

O tihotapljenju orožja iz Italije preko Avstrije v Madžarsko objavlja dunajski «Abend»

nova razkritja.

List zatrjuje, da se Madžarska s podporo Italije že delj časa mrzlično oborožuje proti Jugoslaviji in ostalim zaveznikom Male antante. Isti list piše, da bo Madžarska vzdolž jugoslovenske meje postavila po italijanskem vzorcu oborožene milične oddelke. Zanimive so razprave v avstrijskem državnem zboru, kjer opozicijski poslanci brezobzirno

raskrivajo tako zvano hirtenberško afero.

Poslanec dr. Deutsch je izjavil, da je v Hirtenbergu nakopičenih več desetisočev pušk. Te zaloge stražijo heimwehrovc. Orožje je seveda določeno za Madžarsko. Poslanec dr. Bauer je navedel med drugim, da so iz te zaloge heimwehrovc zalagali z orožjem črno-žolte monarhiste v Jugoslaviji.

Avstrijski državni kancelar dr. Dollfuss je poslal francoskemu in angleškemu poslaniku glede na njuno ponovno posredovanje zaradi tihotapstva orožja v Madžarsko pismo, v katerem

izjavlja, da je tovarna za orožje v Hirtenbergu prejela le zastarelo orožje v popravilo.

V pismu je tudi rečeno, da je orožje poslalo neko italijansko podjetje, ki mu bo orožje, po popravilu takoj vrnjeno, a da o tej nadaljnji uporabi tega orožja avstrijski vladi ni nič znano. Kakor poročajo časopisi, Male antante ta izjava ni zadovoljila. Dunajski «Abend» tudi piše, da mora to tihotapljanje orožja iz Italije na Madžarsko razburjati vse evropske države, saj je jasno, da madžarski iredentisti streme za tem, da bi izzvali evropski požar. List izraža naposled upanje, da Mussolinijeva igra z ognjem pač ne bo povzročila požara, ker je bila zadeva še ob pravem času razkrinkana.

Zaradi velikega obsega, ki ga je zavzela

železničarska stavka v Rumuniji,

je predsednik vlade Vajda Voevod v imenu vlade zaprosil parlament, da se proglašajo obsedno stanje. Neredi zadnjih dni namreč niso samo posledica slabega stanja delavstva, temveč predvsem posledica komunistične gonje. Predsednik vlade je predložil zakonodajnemu svetu zakonski predlog o uvedbi obsednega stanja v Rumuniji. Zakonodajni svet je bil v svojih mnenjih deljen, vendar je vladni predlog prodrl z nezadovoljno večino. Vlada je na podlagi tega sklepa proglašila obsedno stanje v Bukarešti in Plohtu, ker sta to dve glavni središči podobnih stavk na Rumunskem.

DOPISI

GLOBOKO PRI BREŽICAH. Zopet smo imeli prijetno popoldne. Dramski odsek Sokola se je izkazal kakor že dolgo ne. Na svečnico so uprizorili sijajno uspelo šaloigro «Moč uniforme». V uvodu je moški zbor pod vodstvom učitelja g. Mikuliča, ki je naštudiral tudi vse ostale pevske točke, zapel tri ljubke pesmice. Takoj nato se je pa dvignila zavesa in na odru je že šival krojač «Milek» (Cizelj Jožko) stare hlače. Nastopil je menda prvič, a kljub temu je zelo ugajal občinstvu, ki ga je to pot bilo izredno dosti. Kot vedno je tudi to pot imel glavno vlogo Cvetkov Polde, izvrsten igravec. Njegova partnerica, Zidančeva Rezka, ga je držala zelo strogo. Gorje mu, če bi bila to resnica. Prav dobro sta se odrezala agent Šetinc in eksekutor Kene Ivan, katerih se je moj-

ster Cvirn tako poceni odkrižal na koncu igre. Najlepši prizor je bil dvospev Lize z Milkom, ki je bil zelo naravno in lepo podan. Uspešno je zabaval občinstvo tudi Ferjančev Tinče; bil je res originalen. Vsi do zadnjega so se potrudili, vsi so bili na mestu in vsi so lahko zadovoljni, da so se tako dobro izkazali. Seveda zasluži največ pohvale Mikuličeva, ki je naštudirala vloge, z malimi sredstvi vzorno opremila oder in storila največ, da je igra dosegla tako lep uspeh.

GORENJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Ob koncu minulega meseca je bil v Gorenji vasi zaključen obrtno-nadaljevalni tečaj, ki je trajal 10 tednov in se ga je udeležilo 22 vajencev. Tečaj je s hvale vredno vnuemo vodil učitelj g. Radoslav Kovač s sodelovanjem banovinskega zdravnika g. dr. Milana Gregorčiča in zadružnega načelnika g. Ivana Šorlija. V zvezi s tem se je vršil 9. in 10. januarja pouk v luženju lesa, ki ga je vodil strokovni učitelj g. Adolf Dolak. Za april je nadalje določen strokovni tečaj za čevljarstvo, ki ga vodi strokovni učitelj g. Adolf Dolak. Za april je nadalje določen strokovni tečaj za čevljarstvo, ki ga vodi strokovni učitelj g. Adolf Dolak. Za april je nadalje določen strokovni tečaj za čevljarstvo, ki ga vodi strokovni učitelj g. Adolf Dolak. Za april je nadalje določen strokovni tečaj za čevljarstvo, ki ga vodi strokovni učitelj g. Adolf Dolak.

MALI NEDELJA. (Smrt na kosa.) Nenadno je prišlo in prijatelj nas je zapustil. Po daljšem bolehanju mu je zdravnik nasvetoval operacijo v Gradcu. Tako se je odpravil g. Franc Kokol v graško bolnišnico iskat zdravja. Žal, operacija ni uspela in malonedeljski zvonovi so naznanili žalostno vest, da je Franc Kokol preminil v tujini, kjer je bil pokopan. Pokojnik je bil izvrsten pevec ter se je udeleževal svoječasno tudi na malonedeljskem gledališkem odru. Bodi mu lahka tuja zemlja, preostalim naše iskreno sožalje!

SOVODENJ. Pri nas delamo novo šolo celih šest let. Vedno pa se oglašajo stara pesem: Ni denarja! Sedaj se vrši pouk v prostorih ge. Frolihove in v Sokolskem domu, in sicer ves pouk v dopoldanskih urah. To je zelo neumestno. Najbolj oddaljeni otroci imajo uro hoda do učilnice in ker se prične ob osmih, morajo ti otroci ob-

Soteščan:

Mejnik

(Povest.)

«Zato, ker te potrebujem», mu je zabrusil. «Nalašč te nisem klical...»

«Ne, sem prav radoveden.»

«Tako boš izvedel.» Matevž si je odkašljaj in nadaljeval: «Danes sem bil za Jelšo...»

«No, in...» Klemenc je videl, da se sosed ne šal. Njegov glas mu ni preveč ugajal. In v grlu mu je hreščalo.

«Med mojim in tvojim gozdom ni vse tako, kakor bi moralo biti...»

«Kako pa je?» je privzdignilo Klemenca, da je kar poskočil.

«Tisti kamen, ki mu pravimo mejnik, je zlezal na moje zemljo...»

«Ni mogoče!» Takega poročila se je Nace najmanj nadejal. Zato je dostavil presenečen: «A zato si me poklical?»

«Dà, zaradi mejnika. Take zadeve je treba hitro urediti. Meje niso za igračo.»

Klemenc je porasel: «Ali meni, da sem otrok ter se igram s tvojim mejnikom?»

«Resnica je, da je mejnik prestavljen.» — Lipnik ga je srdito pogledal.

«Za Jelšo, praviš? Beži, beži! Tega ti ne verjamem.»

«Nace, nikar me ne razburjaj! Verjel boš drugim...»

«Nikomur. Vem, kaj delam.»

«Mejnik je prestavljen», je ponovil Lipnik z glasnim poudarkom. Tako je sosed še bolj razdražil.

«Matevž, tak daj si dopovedati!» Nace je bil rdeč ko rak po vsem obrazu. «Ko sem bil zadnjič za Jelšo, ni bilo nikake izpremembe. Zdaj pa praviš...»

«Da se je tvoj gozd nepričakovano in nezakonito razširil...»

«Tvoj pa skrčil, kajneda.» Klemenc se je pošalil: «Ako prideneš, je manjše, če pa odvzameš, je večje...»

«Seveda.» Lipnik ga je zbodel: «Ako prestaviš mejnik na moj svet, tedaj je tako, kakor pravi uganka.»

V Klemencu je zavrelo: «Kdo je prestavil mejnik? Ponovi, kar si rekel.»

Matevž ni imel poguma. Vedel je, da ga bo Nace prijel za besedo. Zato se je umikal: «Nekdo ga je prestavil... Ako bi vedel, kdo se je predrznil, bi ga potipal...»

«Pomni, koga si obsodil!» mu je zagrozil Klemenc vzlic naglemu umiku.

«Kdo se te neki boji! Govoril sem resnico.»

«Pa jo boš tudi dokazal?» ga je vprašal Nace zasmehljivo.

Lipnik se je potrkal na prsi: «Mejnik bo govoril. Sam bo pokazal, kje stoji, ter bo najboljša priča...»

«Pove naj ti tudi, kdo ga je prestavil...»

«Gorje mu, kogar bo obdolžil. Njegov žep se mi smili...»

Klemenc je hodil nemirno po sobi. Od razburjenja ni vedel, kako bi zasukal besedo. Matevž ni lahko ugnati. Kar si je vtepel v glavo, to bo trdovratno ponavljal. In vendar mu mora dokazati, da ga je obsodil krivično. Prav zares se ni zavedal nobene krivde.

Oba sta molčala nekaj časa. Klemenc je promišljal, kako bi mu dopovedal. «Matevž, ali se ti blede ali sanja?» je rekel po kratkem predarku. «Meni?» Lipnik je bil užaljen. «Ne misli, da spim z odprtimi očmi kakor zajec.»

«Ne verjamem, dokler se sam ne prepričam...»

«Pa pojdiva pogledat!»

«Pojdiva!» Klemenc je bil takoj pripravljen oditi.

Mahnila sta jo po stezi proti gozdu, ki se je raztezal nad Poljano. Zadaž na drugi strani hriba je bila prostorna dolina, kjer je izviralo več studencev. Zaradi močvirja je tamkaj prevladovala jelševina.

Gozde, ki so obrobjali to dolino, so imenovali Poljanci «za Jelšo». Tam so rasle visoke in gladke smreke in debele bukve. Gospodarji so svoje gozdove silno varovali. Sekali so le slabša drevesa za domačo potrebo.

Klemenčev in Lipnikov gozd sta bila najlepša, kar jih je bilo za Jelšo. Meja je bila sicer zarasla, a spodaj v dolini je stal mejnik, izklesan iz trdega kamna. Vanj je bila vsekana letnica tistega usodnega leta, ko sta prednika uredila mejo po dolgi pravdi. Sovrašтво, ki je nastalo takrat zaradi

sedmih že od doma. Konča se pa pouk ob eni, torej pride otrok komaj ob dveh do pol treh zopet domov. Tako je šolar preko sedem ur brez tople hrane in večkrat tudi v slabih čevljih z mokrimi nogami. V pravi zimi si pri naš se marsikateri odrasli moški premisli, preden gre ob sedmih zjutraj v burjo in metež. Koliko se pa otrok nauči pri takih razmerah, zlasti še, ker so vsi oddelki skupaj. Zato prosimo odločilne činitelje, da razveljavijo to neumestno odredbo in naj se vrši pouk v dopoldanskih in popoldanskih urah kakor preteklo šolsko leto. Pri takih razmerah je nemogoč zadosten napredek v šoli, drugič pa to tudi ni za zdravje naših malih primerno. Da mora otrok večkrat na dan jesti, ker to zahteva njegov razvoj, menda ni treba poudarjati.

SV. TOMAZ PRI ORMOŽU. Kakor čitamo v «Domovini», imajo skoro že povsod krajevne organizacije JRKD. Pri nas pa je še nimamo. Zato smo že začeli pripravljati ustanovitev. Pripravljalni odbor vneta nabira člane in še poziva zavedne može in fante, da pristopijo kot člani v vsedrjavno stranko. Kdor ljubi našo milo domovino Jugoslavijo, bo pristopil brez oklevanja. Kdor je pameten in želi sebi dobro, bo proti Koroščevim punktacijam. Tudi pri nas je dosti bivših Koroščevih pristašev, ki se jezijo nad današnjo vlado, ker ne vedo, da je danes kriza po vsem svetu, ne samo pri nas. Vlada ne more vsega na mah storiti. Kdor prebira našo ljubo «Domovino», v kateri čitamo, kako vlada dela za izboljšanje našega gospodarstva in blagor naroda, tisti bo vsakega klevetnika zavrnil s krepkim odgovorom. Nekateri si želijo povratka tistih grdih strankarskih časov, pa taki časi se ne smejo vrniti nikdar več.

ŠT. LAMBERT. Dne 12. t. m. bo redna letna skupščina krajevne organizacije JRKD za občino Št. Lambert ob 11. v Vrtačnikovi gostilni. Poročal bo narodni poslanec g. Milan Mravlje. Najbrže nas obišče tudi banovinski svetnik g. Gvidon Birola.

ŠT. VID PRI GROBELNEM. V nedeljo 12. t. m. ob 8. zjutraj po prvi maši bo v šoli redni letni občni zbor krajevne organizacije JRKD z naslednjim dnevnim redom: poročilo odbora o delu organizacije, o političnih, gospodarskih, prosvetnih in socialnih razmerah in potrebah v območju organizacije, o akcijah stranke in o uspehu teh akcij v minilem poslovnem letu; volitve novega odbora, volitve odbora za popravilo, odnosno gradnjo občinske ceste Št. Vid—Bodrež—Ločnica; razne slučajnosti, želje, nasveti in predlogi. Vsak

član (članica) naj se gotovo udeleži občnega zbora in lahko privedejo s seboj tudi še take, ki se žele vpisati v organizacijo. Posebno naj se udeležijo zbora oni posestniki in mladeniči, ki bodo imeli od ceste koristi, ker se bo podalo nekaj smernic zaradi občinske ceste. Tako bomo imeli v Ločnico pošteno cesto. S tem bodo ljudje in živina manj trpeli. Samo v slogi je moč in napredek naroda!

TRBOVLJE. Na svečnico se je vršil v veliki dvorani Sokolskega doma občni zbor krajevne organizacije JRKD, ki mu je prisostvoval tudi narodni poslanec g. dr. Rapč. Predsednik g. inženjer Ivo Ivanovič je naglašal, da se vrši letošnji občni zbor v najhujših okoliščinah, ko življenje vsega tukajšnjega prebivalstva postaja vedno neznošnejše. Izrazil je željo, naj bi prišli narodni zastopniki večkrat v te kraje, da bi se na lastne oči prepričali, kako slabo življenje živi tod prebivalstvo. Toda zdaj, ko bi bilo najbolj potrebno složno delo vsega naroda za ublaženje krize, se najdejo celo ljudje, ki sejejo med narodom razdor in sovraštvo. Vsi poštenu državljanu obsojajo tako razdorno delo, ki služi edinole našemu neprijatelju. Danes ni čas za medsebojne prepire, danes je čas za resno delo v korist naroda in države. Iz tajniškega poročila ravnatelja meščanske šole gospoda Albina Zavrla je razvidna velika delavnost krajevne organizacije. Marsikateri uspeh, ki si ga laste drugi, je bil uspeh krajevnega odbora. Tudi v bodoče bo zastavila stranka vse sile v korist celotnega prebivalstva. Izvoljen je bil nov odbor, kateremu načeluje g. inž. Ivanovič, podpredsednik je učitelj g. Rudolf Pleskovič, tajnika učitelja gg. Efrem Pavlič in Filip Slokan, blagajnik gospod Vilko Toman. Po volitvah je poročal narodni poslanec gosp. dr. Rapč o delu narodnega predstavništva. Vlada, skupščina in senat se danes ne bavijo toliko s političnimi vprašanji kakor z gospodarskimi in socialnimi. Težave, ki trejo prebivalstvo v rudarskih revirjih, so poslancem dobro znane. Napravili so že nešteto posredovanj za izboljšanje razmer v teh revirjih, posebno glede naročil premoga in odpuščanja delavstva. Storitvi hočejo vse, da dosežejo vsaj toliko, da bodo rudarji s svojimi družinami skromno živeli. Gospod poslanec je naposled obljubil, da priredi v Trbovljah velik zbor JRKD in da bo na shod povabil tudi prometnega ministra g. inž. Radivojeviča, da se bo sam na lastne oči prepričal o težavah naših rudarjev. G. poslanec je govoril nato še o punktacijah in o pastirskem listu, naglašajoč,

da bi uresničenje punktacij pomenilo narodno in gospodarsko smrt Slovencev. Bodočnost Slovencev je le v močni in enotni Jugoslaviji. Govor g. doktorja Rapčeta so poslušali zborovalci z največjim zanimanjem in odobravanjem. Nato so bile sprejete resolucije in so se obravnavale še nekatere notranje zadeve. Zborovalci so podali novemu odboru mnogo koristnih smernic. Med drugim je bilo sklenjeno, da se bodo v bodoče prirejali razpravni večeri, na katerih se bo razpravljalo o vseh nujnih zadevah.

VOJNIK. Dan 5. t. m. je bil za Vojničane posebno lep. Ravnateljstvo meščanske šole je priredilo v posojilnični dvorani imenitno uspelo slavnostno akademijo v prid siromašnim učencem. Spored je bil tako dobro sestavljen, da so bili vsi gledalci zadovoljni. Oči kakor ušesa so dobila svoj delež, pa tudi smeh nas je tresel. Nastopili so gojenci v skupinah živih slik, kakor «Mi vstajamo, a vas je strah», potem «Tlakaj», celo Japonke so se v pristnih japonskih kostumih vrtele v svojem umetnem plesu. Kaj pa šele glasba! Citre, gosli, kitara in klavir so vzbujali občudovanje. Pa «Kalifova smrt», kakor v 1001 noči! Igralci so bili res dobri! Občinstvo je živahno priznavalo z obilnim ploskanjem dovršeno podajanje. Iskrena zahvala igralcem! Pa kmalu še kaj!

ZAGORJE PRI KOZJEM. Najostreje in z ogorčenjem obsojamo člani krajevne organizacije JRKD in člani Pašniške in gozdne zadruga, zbrani v gostilni Jožeta Zakovška v Zagorju dne 29. januarja pod predsedstvom g. Jerneja Cirkovnika punktacije in pastirski list, kar se tiče napadov na Sokolstvo, ki je prvi pobornik našega narodnega in državnega edinstva. Ne dovolimo nikdar več razdružiti nas Slovence od bratov Hrvatov in Srbov, ker se zavedamo, da je le v složni skupnosti s Hrvati in Srbi edina rešitev nas vseh. Živel kralj Aleksander I., živel kraljevski dom, živel naša ljuba domovina, močna in enotna Jugoslavija! — Krajevna organizacija JRKD za občino Zagorje bo imela na pustno nedeljo 26. t. m. po maši v gostilni Antona Kolarja letni občni zbor. Na dnevnem redu bo tudi govor narodnega poslanca g. Spindlerja, odnosno odposlanca banovinske organizacije JRKD. Do 26. t. m. naj se še vpišejo v organizacijo vsi tisti, ki jim je za resno delo. Prijave za vstop se dobijo pri predsedniku krajevne organizacije JRKD v Zagorju 81.

meje, se je hladilo silno počasi; ko so čez leta izginili sledovi, so ostali še dolgo neprijetni spomini.

V dolini ob mejniku sta se ustavila Lipnik in Klemenc, ko sta dospela za Jelšo. Hodila sta sicer skupaj, a vsak po svoji strani pota ter nista mnogo govorila.

«No, ali vidiš?» Matevž je udaril s palico po mejniku.

Klemenc je zmajal z glavo. Videl je, da je kamen res prestavljen. Toda sam ga ni premaknil. Kdo ga je presadil, mu je bila uganka. Prst okrog mejnika ni bila zrahljana. Mesto, kjer je stal poprej, se ni več poznalo.

Lipnik je premeril s palico razdaljo. Vedel je natanko, kje je bila prejšnja meja. «Poglej, do tukaj smo grabili listje in sekali drva», je kazal sosedu. «Tista visoka bukev je moja; ko sem bil še otrok, sem zarezal vanjo začetnici svojega imena. Še sedaj se poznata.»

Nace je molčal. V njegovem srcu je nastala borba: poštenost in lakomnost sta se spoprijeli. Prva je pritiskala, naj uvrtili sosedu, a druga mu je branila.

Matevž je opazil njegovo zadrego. Prav od blizu mu je pogledal v oči in rekel: «No, ali ti nisem povedal? Ta kamen je tako glasen, da ga moraš poslušati.»

«Pa nič ne čujem.» Klemenc ga je imel za norca. Zmagala je pohlepnost; pravičnost se je žalostjo umaknila.

«Ali si tudi slep? Kje je meja?»

«Kje neki? Tukaj, kjer je mejnik.»

«A tako!» Lipnik se je pričel hudovati: «Mejnik ni stal na tem mestu. Semkaj ga je postavila hudobna roka...»

«Jaz ga nisem. Do pekla naj se pogreznem, ako sem se ga kdaj dotaknil.» Mož je govoril resnico. Grešil pa je, ker je vedel, kje je meja, a ni hotel priznati.

«Potem je opravil vrag namesto tebe...»

Te besede so Klemencu nekoliko pogrele. Sam vrag ga je menda res prijel za jezik, da mu noče govoriti. Nihče drugi mu ni mogel vzbuditi poželenja po tuji zemlji.

«Ako hočeš, da ostaneva prijatelja, postavi mejnik nazaj na prejšnje mesto», je poizkusil Lipnik z lepo besedo.

«Jaz?» Klemenc se mu je zaničljivo zarežal. «Tega ne bom nikdar napravil.»

«Kakor hočeš. Ampak ne reci mi pozneje, da te nisem prosil.»

«Mejnik naj ostane tam, kjer je meja...»

«To bodo povedali drugi, ako v treh dneh ne izvedeš, kar zahtevam...»

Nace se mu je rogal: «Čujte, čujte! Gospod Lipnik zahteva... On, ki ima pravico in oblastvo... Vsi drugi smo njegovi hlapci...»

Matevž se ni zmenil za posmehovanje. Izrekel je svečano: «Nace, sklicujem se na tvojo poštenost. Ako si mož, se ne boš upiral.»

Klemenc je udaril z ного ob tla ter se zadril: «Tebi se ne uklonim, ako se postaviš na glavo.»

«Tedad sva opravila.» Lipnik mu je obrnil hrbet. «S krivičniki se ne ukvarjam.»

«Kdo je krivičnik?» ga je prijel Klemenc za besedo.

«Vsak, kdor si prilasti nekaj, kar ni njegovo...»

«Reci, da sem jaz!» ga je silil in stopil predenj.

«Kdo pa drugi?» je ušlo Matevžu.

«Dovolj si rekel. Po krivem si me obdolžil. Drago mi boš plačal to žalitev.»

«Ne misli, da se bojim», je zgrabilo Matevža.

«Ne pojdem še po svetu zaradi tebe.»

«Mar naj grem jaz? Tega veselja ne boš zlepa doživel.»

«Nace, od tebe ne maram drugega kakor tisto, kar je moje...»

«Pri meni ni nič tvojega», ga je zavrnil.

«Pravico zahtevam!» Lipnik je udaril s palico ob mejnik, da je odskočil drobec v sosedu ter ga neznatno ranil.

Klemenc si je obrisal kapljico krvi, ki se mu je poedila po obrazu. To ga je še bolj ujezilo.

«Le razbij mi kamen!» mu je zapretil.

«Meniš, da se ga ne upam?»

Znova je zamahnil po mejniku in zakričal: «Proč mi ga spravi z moje zemlje!»

Klemenc je urezal palico ter jo zasadil poleg mejnika. «Tukaj bo stal, kjer je meja», se je drl na vse grlo.

«Le zijaj!» Lipnik se mu je smejal, čeprav je bil jezen. «Kdo se zmeni za tvoje besede.»

(Dalje prihodnjč.)

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže tele cene: debeli voli 8 do 4, poldebili 1-75 do 2-75, voli za rejo 1-25 do 1-50, krave za klanje 1-50 do 3, plemenske 1, mlada živina 3-50 do 4 Din. Mesne cene so bile naslednje: volovsko meso I. 8 do 10, II. 6 do 8, meso bikov, krav in telic 4 do 5, telečje meso I. 12 do 14, II. 8 do 10, svinjsko meso sveže 10 do 16 Din.

Sejmi

- 13. februarja: Brežice, Motnik.
- 14. februarja: Sevnica, Zalec, Semič, Kamnik (samo za živino), Dob, Dolenja vas, Smartno pri Litiji, Št. Lambert, Zerovnica, Ponikva.
- 16. februarja: Ljutomer.
- 17. februarja: Slovenska Bistrica.
- 18. februarja: Tržič.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
 1 ameriški dolar za okrog 58 Din;
 v devizah:
 1 holandski goldinar za 23-20 do 23-32 Din;
 100 nemških mark za 1362-64 do 1373-44 Din;
 100 italijanskih lir za 293-25 do 295-65 Din;
 1 ameriški dolar za 57-20 do 57-49 Din;
 100 francoskih frankov za 224-27 do 225-39 Din;
 100 češkoslovaških kron za 169-90 do 170-76 Din.
 Vojna škoda se je trgovala po 201 do 205 Din,
 a investicijsko posojilo po 44 do 46 Din.

Kratke vesti

— Hranilne vloge v Jugoslaviji na dan 1. decembra leta 1932. so znašale 10.226 milijonov dinarjev nasproti 12.170 milijonom dinarjev 1. decembra leta 1931., kar pomeni zmanjšanje za 19-97 odstotkov.

DOMAČE NOVOSTI

• **Novi člani banovinskega sveta.** Z odlokom notranjega ministrstva so postavljeni za člane banovinskega sveta dravske banovine: za mesto Ljubljano g. Stane Vidmar, industrijec v Ljubljani; za mesto Tržič g. Hinko Snaj, poslovodja v predilnici in podžupan v Tržiču; za mesto Radeče g. Josip Ravnikar, posestnik, žagar in lastnik električne centrale v Radečah; za srez Dolnja Lendava g. Miha Erjavec, posestnik in župan v Bratonicih; za srez Kočevje gosp. Ivan Arko ml., trgovec v Ribnici. Z istim odlokom so bili na lastno prošnjo razrešeni člani banovinskega sveta gg. Fran Bonač, Ivan Rus, Štefan Litrop in Ivan Lončar.

• **Dva uspela shoda.** JRKD za Cerklje je priredila predzadnjo nedeljo zborovanje, ki se ga je udeležilo okrog 200 poslušalcev. Ker je bil domači poslanec gosp. Lončar zadržan na drugem shodu, je poročal o delovanju narodne skupščine in o političnem položaju poslanec gosp. dr. Stane Rapč. Njegova izvajanja so zborovalci poslušali z napeto pozornostjo in mu od časa do časa burno pritrjevali. Dotaknil se je tudi protisokolskega pastirskega lista in dokazal, kako neutemeljeni in krivični so očitki proti Sokolu. Notar g. Tavzes je obrazložil nesrečne punktacije in nesrečo, ki bi lahko iz njih nastala. Kakor do sedaj še povsod, se je pokazalo tudi v Cerkljah, da naše ljudstvo iz srca obsoja vsako stremljenje, ki bi lahko oslabilo našo narodno državo in spravilo s tem v nevarnost obstoj Slovencev. Ko je govoril še g. Jago-

dič z Visokega o organizacijah JRKD in o posledicah šenčurskih dogodkov, je bila soglasno sprejeta resolucija, ki pravi: «Na shodu v Cerkljah pri Kranju zbrani volilci izjavljajo, da nikdar ne bodo dopustili kakršnekoli cepitve mile nam domovine Jugoslavije, in odločno odklanjajo poizkuse rušenja, ki ogražajo s krvjo priborjeno svobodo jugoslovenskega naroda. Želijo, da se po načelu verske strpnosti zabranjujejo vsi pojavi, ki bi lahko motili dosedanja soglasja med jugoslovenskim troimenim narodom.» Isto nedeljo se je vršil v Podzemlju v Beli krajini shod poslanca g. Daka Makarja. Prostrana dvorana je bila premajhna, da bi sprejela vse volilce iz občin Podzemlja, Gradaca in Gribelj. Zbor je otvoril podzemeljski župan g. Smuk, ki je tudi namestnik narodnega poslanca. G. Makar je v daljšem priljudnem govoru orisal delo narodne skupščine in vlade, zlasti tudi delo v zadevah prehrane pasivnih krajev. Pozval je volilce na složno delo. Dotaknil se je tudi razdiralnega početja nekaterih političnih obupancev in izvajal, da se mora proti njim postopati z vso zakonsko strogostjo. Volilci so tem besedam viharno pritrjevali in zahtevali, da se vsi hujskači in razdiralci postavijo pred sodišče. V svojem nadaljnjem govoru je poslanec omenjal tudi napad škofov na Sokolstvo. Navedel je značilen primer proti trditvi, da so Sokoli brezverci, ker je on sam sokolski starosta in predsednik cerkvenega odbora v Metliki, pa je pri gradbi cerkve sam dovažal material in vsestransko pomagal. Volilci so odločno zavrnil protisokolski napad, ki lahko zaseje mržnjo in sovraštvo med narod.

• **Bivši minister Vesenjak odločno obsoja punktacije.** Ob priliki protinarodne in protidržavne propagande, ki so jo širili neki ljudje s t.ako zvanimi Koroščevevimi punktacijami in ki je v popolnem nasprotju z obstoječim ustavnim stanjem in z obstoječimi zakoni, je dal bivši minister profesor g. Ivan Vesenjak, ki je do zdaj veljal za enega najožjih sotrudnikov v naši domači opoziciji, pred oblastvi naslednjo izjavo: «Čudim se, da je toliko govora o tem, da se z nelegalnim, to je z nezakonitim delovanjem preuredi naša država. Ugostavljam, da se nikdar nisem posluževal nezakonitih sredstev, ker sem na stališču, da je mogoče samo zakonito priti do vsega, kar je potrebno za konsolidacijo naše jugoslovenske države. Stojim na stališču, ki je znano po vsem mojem dosedanjem javnem delu, in samozavestno in s ponosom poudarjam, da so moja dela in govori povsod in vedno stremeli samo za konsolidacijo in ojačenjem naše domovine.» S to izjavo je g. Vesenjak ne samo obsodil proglas tako zvanih punktašev, temveč se tudi vidno oddvojil od Koroščevega nesrečnega početja, ki si postavlja za svrhu razkosanje Jugoslavije in morda tudi razbitje.

• **Številni pristaši bivše SLS odločno zavračajo punktaško politiko.** Bivši minister profesor g. Vesenjak iz Maribora je prispel v petek v Beograd, posetil razne svoje znance in se javil tudi pri ministrskem predsedniku g. dr. Srškiću. Povsod je izjavil, da so tudi vsi drugi trezni pristaši bivše SLS daleč od vsake misli o nekaki samostojni Sloveniji, in da jim je jasno, da so glasovi ki se širijo iz znane ljubljanske in mariborske kuhinje, vse obsodbe vredna varljiva gesla, ki jih seveda tudi započetniki sami ne smatrajo za resne. Politiki, ki so se razgovarjali z g. Vesenjacom, mu niso prikrivali svojega ogorčenja zaradi separatistične gonje v Sloveniji in niso pozabili, opozoriti ga, da je stara doba političnih kupčij z raznimi državnopravnimi programi in njihovimi resnimi ali neresnimi nosilci že davno za nami in da je zdaj mogoča edinole dosledna jugoslovenska politika.

• **Opozorilo državnim upokojevcem.** V zadnjem času je finančno ministrstvo z več strani dobilo obvestila, da nekateri upokojevcem in upokojenke nepravilno prejema draginjske doklade. Zato je ministrstvo odredilo splošen pregled vseh prijav za sprejemanje teh doklad. Pri tem pregledu se je dognalo, da nekateri upokojevcem in upokojenke niso prijavili nekaterih dohodkov ali so jih pa krivo prijavili. Zgodilo se

BELI TEDEN!

samo do nedelje dne 12. t. m.

Oglejte si RAZSTAVO v trgovini! Cene so vidne. Nihče Vas ne bo vprašal, ali želite kaj kupiti ali ne.

— sedanji hladni čas Vas ogreje «Mein» čaj zastoj pri nas.

Trgovska hiša

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 Stritarjeva ulica 1-9 LJUBLJANA

je celo, da so take krive prijave izvršili nekateri upokojevcem, ki prejema od države stalne mesečne nagrade in podobno. Ker je zaradi takih netočnih prijav državna blagajna trpela škodo, so blagajne, ki izplačujejo pokojnino, ukrenile proti prizadetim upokojevcem potrebne varnostne odredbe. Zato smatra finančno ministrstvo za potrebno, da vnovič opozori vse upokojevcem in upokojenke, ki so izvršili prijave, katere ne bi bile v skladu z dejanskim stanjem, da jih pravočasno popravijo, bodisi osebno pri dotičnih blagajnah ali pa pismeno, da tako preprečijo nevarnosti, ki bi zanje brezpogojno nastale, če bi na podlagi netočnih prijav prejeli doklade, do katerih nimajo pravice. Po uredbi o draginjskih dokladah državnih upokojevcem z dne 14. marca leta 1932. izgube taki upokojevcem pravico do osebnih in rodbinskih prejemkov po upravnem potu, vrhu tega pa pridejo pod disciplinski postopek in se obtožijo po kazenskem zakoniku zaradi sleparstva.

• **Doklada na železniške vozne listke.** Z veljavnostjo od 15. t. m. se uvede posebna doklada za osebne železniške vozne listke za vse razrede in vse vrste vlakov. Ta doklada znaša za vozne listke do 40 Din en dinar, od 41 do 200 Din dva dinarja, nad 200 Din pa tri dinarje.

• **V naši državi je 18.000 avtomobilov.** Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije je izdal podatke, iz katerih posnemamo, da vozi po Jugoslaviji okrog 18.000 raznovrstnih avtomobilov. To število je sicer skromno nasproti ogromnim številom v mnogih drugih državah, če pa upoštevamo, da ni v Jugoslaviji nobene domače tovarne avtomobilov, je tudi ta številka precejšnja. Vsi ti avtomobili so prišli iz inozemstva. Podatki se nanašajo na dobo od 1. januarja leta 1926. do 31. decembra leta 1932. V tej šestletni dobi je bilo uvoženih 13.550 raznovrstnih avtomobilov v skupni vrednosti 548 milijonov dinarjev. Osebnih avtomobilov je bilo 11.537 v vrednosti 465 milijonov, tovornih avtomobilov 221 v vrednosti 80 milijonov, raznovrstnih sestavnih delov za avtomobile obeh vrst pa za 11 milijonov dinarjev. Leta 1930. je bil uvoz avtomobilov na višku, in sicer v vrednosti 105 milijonov dinarjev. Od tedaj uvoz pojema, kar je gotovo posledica splošne krize.

• **Polovična vožnja za poročna potovanja.** Novoporočenci bodo poleg deležni posebnih ugodnosti na svojih poročnih potovanjih, seveda le po naši državi. Ministrstvo za promet se je namreč odločilo k temu, da je dovolilo novoporočencem polovično vožnjo. Potovanje pa se mora pričeti najpozneje petnajsti dan po poroki. Dan poroke v ta rok ni všteti. Novoporočenci morajo pri železniki blagajni ali prodajalnici vozni listkov pokazati potrjeno političnega oblastva, da so se res poročili, nato pa jim bo brez nadaljnega omejevanja polovična vožnja, kamorkoli si bodo poželeti. Za povratek se lahko kupi vozni listek na katerikoli postaji. Vrniti pa se je treba najkasneje trideseti dan po odhodu na potovanje. Prekinjenje vožnje je dovoljeno. Ugodnost polovične vožnje po naši državi pa ni omejena samo na naše državljane, marveč jo lahko uživajo tudi vsi tuji mladi pari. Ne dvomimo, da bo ta umestna odločba privabila mnoge novoporočence iz tujine, našim pa dala pobudo, da ne bodo več silili na

tuje, marveč šli spoznavat lepote in znamenitosti naše prostrane države.

*** Ogromna dediščina naših rojakov.** Leta 1930. je umrla v nekem mestu na otoku Javi Ana Dunkanova, rojena Kovačičeva, iz Sombora, hči Josipa Kovačiča in Bare, rojene Radovičeve. Ana Dunkanova je bila znana operna pevka na Dunaju. Nekega dne se je seznanila z znamenitim bogatinom z otoka Jave Dunkanom. Bogatin se je do ušes zaljubil v njo in jo odvedel s seboj na Javo. Dunkan je bil izredno lep mož in eden najbogatejših prebivalcev Jave. Doma se je s pevko poročil. Njun zakon je bil srečen, le otrok nista imela. Čez nekaj let je mož umrl in zapustil ženi ogromno premoženje, ki znaša več milijard. Leta 1930. je pa umrla tudi žena, ne da bi zapustila oporoko. Po mednarodnem zasebnem pravu pripada njeno premoženje jugoslovenskim članom rodbine njenega očeta Josipa Kovačiča iz Sombora, in sicer polovica, druga polovica pa članom rodbine njene matere, rojene Radovičeve. Večina dedičev živi v Somboru in v okolici Zagreba, en del rodbine Kovačičeve pa v Lescah pri Radovljici. Po dokaj zanesljivih vesteh gre za štiri in pol milijarde dinarjev; poleg tega pa še za dva in pol milijona dinarjev holandskih delnic. Dedičev je v Jugoslaviji nad 70, vendar bi pa podedovali vsi milijone, če je vest o ogromni dediščini resnična. Zadevo imajo v rokah naša oblastva.

*** Nekaj naš dober prijatelj nam je poslal naslednjo pesmico:**

Pred kratkim sem premišljeval:
Devet bom dinarjev poslal;
če hočem kaj novic dobiti,
si moram «Domovino» naročiti.

Pošten in dober list je to,
zato ga bere marsikdo.
Novice piše, kar doživlja svet,
izhaja zdaj že šestnajst let.

Zato zakličem na ves glas:
Dokler bo stal te zemlje kras,
dokler ima ta zemlja zveste sine,
prav radi smo čitalci «Domovine».

*** Najmlajši davkoplačevalec v kamniškem kraju.** V Mostah pri Komendi se je pred kratkim rodil lastniku neke tamošnje znane gostilne sinček, katerega so krstili na ime Francek. Srečni oče je takoj dal prepisati vse svoje premoženje na prvorojenca. Na davčni upravi v Kamniku so prejeli obvestilo o prepisu posestva prav v času, ko so razpošiljali položnice za naplačilo davka za prvo četrtletje. Mali Francek je bil šele 10 dni star, ko je prejel poziv, da plača prvi obrok. Seveda je oče takoj plačal za sinka določeni davek, tako da se bo Francek nekoč lahko postavil, da je plačal prvi davek, ko je bil star šele 10 dni.

*** V žensko se je izpremenil.** V Senti so odkrili zanimiv primer izpremembe moškega v žensko. 23letni Viktor Gere je vložil prošnjo na matični urad, naj bi se njegovo ime izpremenilo v Viktorijo, ker je ženska in hoče živeti kot dekle. Ob porodu niso mogli točno ugotoviti, ali gre za dečka ali za deklico, zdaj pa Gere trdi, da prevladuje pri njem ženski spol.

*** Ugodnost za kadilce.** Na predlog uprave državnih monopolov je finančni minister storil potrebne korake pri ministru za notranje zadeve, da se odpravi prepoved kajenja v kinematografih, v čakalnicah državnih institucij in v tramvajih.

*** Po smrti matere rojeno zdravo dete.** V Mačkovicu se je pripetil menda prvi primer v Jugoslaviji, da se je po smrti matere rodilo živo in zdravo dete. Ženo trgovca Radmilo Dikičevu je na izprehodu zadela kap. Bila je takoj mrtva. Pozvani zdravniki je nato izvršili raztelesenje in odvzeli mrtvi materi, ki je bila v zadnjih dneh nosečnosti, pol ure po smrti živo in zdravo dete.

*** Požar v Slovenji vasi.** Nevaren požar je nastal te dni popoldne pri posestniku Jožefu Ulejsu v Slovenji vasi. Goreti je začelo na strehi, ki je bila slamnata, in je bilo na mah vse stanovanjsko poslopje v plamenih. Zgradba je bila delno zidana, delno pa lesena. Zgorelo je tudi nekaj žita

in turščice. Škoda se ceni nad 13.000 Din, ki je krita z zavarovalnico. Prva je zapazila ogenj Terzija Ulejsova, ki je takoj poklicala vaščane na pomoč in so oni ogenj sami pogasili in ga omejili. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika, ki je imel razpoko in je kritičnega dne gospodinja kurila v peči.

*** Huda avtomobilska nesreča.** Ko se je v soboto popoldne vračal hlapec Anton Krajnc, uslužben pri posestniku Dobniku na Hajdini, z vozom domov, ga je na cesti na Bregu dohitel osebni avto, last g. Ludovika Fischerja iz Čakovca, ki je dajal predpisane znake. Krajnc je hodil poleg konj in je iz do sedaj neznanega vzroka prišel pod avto ter dobil hude poškodbe po vsem telesu, najbolj pa na glavi. Ranjenca je takoj naložil lastnik na svoj avto in ga hitro prepeljal v bolnišnico, kjer so ponesrečenca takoj operirali. Gospod Fischer je trdil, da se je Krajnc hotel v trenutku, ko je privozil mimo, s tem izogniti, da je odskočil na nasprotno stran ceste. Kdo je kriv nesreče, bo ugotovila šele preiskava.

*** Smrtna nesreča na Viču.** V soboto zvečer se je na Viču smrtno ponesrečil 55letni posestnik Jakob Rihar z Viča. Odšel je okrog 18. zdoma k bližnjemu trgovcu, na povratku pa je padel in se nasadil na kuhinjski nož, ki ga je doma spravil v notranji žep svojega suknjiča. Bil je takoj mrtev, kajti konica se mu je zarinila v srce. Mrtvega Riharja sta zjutraj našla žena Marija in sin. O nesreči je bila obveščena policijska uprava. Komisija je ugotovila, da gre za nenavadno nesrečo in da je izključen vsak zločin.

*** Borba z divjimi lovci.** Pod tem naslovom smo prinesli iz Mežice vest, ki pa jo v toliko popravljamo, da divji lovci niso bili rudarji. Obenem izjavljamo, da s to vestjo pač niti od daleč nismo imeli namena žaliti rudarje.

*** Mrtva žena v snegu.** V Vrbovi pri Čakovcu so našli v snegu mrtvo ženo Agato Novakovo. Ko je njen mož to izvedel, je pobegnil od doma. Sodna komisija je ugotovila, da je Agata bila močno pijana in je zmrznila. V vasi pripovedujejo, da je mož ženo zapodil iz hiše zaradi vinjenosti. Mož se je naposled sam prijavil policiji.

*** Huda železniška nesreča.** Vlakovodja državnih železnic g. Ferdinand Švent je hotel skočiti na tovorni vlak na Zidanem mostu. Na zledenelih stopnicah pa mu je spodrsnilo in je prišel z levo nogo pod kolo, ki mu jo je pod kolenom zmečkalo. Takoj je prispel iz Ljubljane reševalni avto in ga odpeljal v bolnišnico, kjer so nesrečniku morali odrezati nogo. Švent je iz Ljubljane.

*** Slaboumna neznanka.** K posestniku Matevžu Eberlu pri Sv. Bolfenku v Halozah je prišla te dni neznana ženska, ki je govorila popolnoma zmedeno. Pravila je, da je doma iz Poljan, potem pa je trdila, da je iz Maribora. Ker ni niti vedela, kako se piše in kako ji je ime, so jo pridržali na orožniški staciji. Neznanka je stara okrog 25 let, na glavi ima rdečo ruto, oblečena pa je v temno obleko.

*** Zaloigra vojnega invalida.** V bližnji Brezovški gori kraj Leskovca pri Krškem je šel prostovoljno v smrt posestnik in družinski oče, vojni invalid Jože Kerin, ki je obupal nad težavami življenja, posebno še zato, ker so se posledice rane, dobljene v svetovni vojni, čedalje bolj kazale. Kerin je bil namreč ranjen v glavo in je od takrat dalje stalno bolehal. Vsemu se je pridružila v preteklem letu še kila in se je mož moral podvreči operaciji, ki jo je prestal, vendar pa se mu rana ni hotela zaceliti. Posledice niso izostale. Trpeč silne muke v glavi je že opetovano poskušal skrajšati si življenje, a so mu domači to vselej preprečili. Te dni pa je Kerin takoj po zajtrku odšel iz sobe in se napotil v komaj 50 korakov oddaljeno zidanico. Žena, ki je slutila zlo in ki je vselej hitela za možem, poznavajoč nje-

govo hudo bolezen, je tudi to pot odhitela za njim, a je žal prišla prekasno. Kerin se je že obesil. Žena ga je našla v takem položaju, ko je kazal še vse znake življenja, in je pričela klicati na pomoč. Sosed, ki je slišal jok in klice, je prihitel, toda Kerina ni bilo mogoče več rešiti. Zapušča vdovo in dva nedorasla otroka. Naj mu bo lahka mača gruda!

*** Huda nesreča na železnici.** Na svečnico je prišel na postaji na Zidanem mostu nad 50letni železničar Ferdinand Švent pod vlak. Kolesa so mu zmečkala nogo. Šventa so prepeljali v celjsko bolnišnico, odtod pa na njegovo željo v ljubljansko bolnišnico.

*** Zalostna vrnitev iz vojnega ujetništva.** Redkokatera vrnitev vojnega ujetnika je tako žalostna, kakor je bila te dni vrnitev Nikole Bunjanina iz vasi Graberja blizu Petrinje. Kot mladenič je odšel Nikola leta 1911. v vojaško službo in ko bi se bil moral vrniti domov, je nastala svetovna vojna. V Galiciji je bil na praznik Treh kraljev ujet in se je potem dolga leta mučil po raznih ujetniških taboriščih, dokler se po koncu svetovne vojne ni znašel v Aziji. Vsa leta je mislil na domovino ter premišljal, na kak način bi se mogel rešiti svoje hude usode. Šele lani na pomlad se mu je posrečilo zbežati iz neke kolonije ob Bajkalskem jezeru in podal se je na dolgo, strašno pot. Peš je potoval preko Male Azije do Carigrada, potem pa preko Bolgarije in Rumunije, znašel pa se je na Madžarskem, kjer je bil v Pečuju zaprt dva meseca in pol. O božiču je iz zapora utekel in po tolikih mukah se je pred nekaj dnevi znašel v domačem kraju. Tu pa mu je kruta usoda zadala najhujši udarec. Domačo hišo in posestvo so razprodale njegove sestre, ko so se omožile, in v tuji posesti je našel tudi nekaj svoj del zemljišča, kajti že davno je bil proglašen za mrtvega in je njegov delež pripadel sorodnikom. Ljubljena mladerka, ki mu je nekaj prisegala, da bo čakala nanj, dokler se ne vrne, pa se je tudi že davno poročila in bo v kratkem postala stara mati. Nesrečnik je ostal v svoji domači vasi samo en dan, preklinjal je zlo usodo, zvečer pa je vanjo skrivaj zapustil in se napotil neznano kam. Sorodniki ga iščejo in razpisali so celo nagrado onim, ki bi ga privedli nazaj v domači kraj.

*** Samomor v Mariboru.** Te dni si je končala življenje s tem, da je izpila večjo količino lizola, 30letna mesarjeva žena Alojzija Kalškova. Ko je njen mož odšel na delo v Wellejevo tovarno mesnih izdelkov, je izpila smrtonosno tekočino, legla v posteljo in kmalu nato v silnih bolečinah umrla.

*** Volk je požrl otroka.** Hudo neurje, ki je divjalo pred dnevi po vsem Hrvatskem Primorju, ni ostalo brez posledic. Nastopil je hud mraz in volkovi so postali silno predrzni. Pred dnevi je postal njihova žrtev neki šola. Ko je šel otrok iz šole, ga je napadel volk, zadavil, raztrgal in požrl.

*** Z nožem nad tovariša.** Nedavno sta se v vinjenosti sprla v skupnem stanovanju v Jezdarski ulici v Mariboru 23letni brezposelni rudar Ivan Leskovar in njegov tovariš, brezposelni delavec Peter Unterlechner, ki je potegnil nož in zabodel Leskovarja enkrat v pleča in trikrat v glavo. Leskovar, čigar poškodbe so nevarne, je bil prepeljan v bolnišnico, Unterlechner pa izročen sodišču.

*** 30 vbodov in požig pred mariborskim senatom.** Pred velikim kazenskim senatom v Mariboru sta se zagovarjala 23 letni hlapec Jakob Nergeduš iz Mostja pri Sv. Lovrencu v Slovenski goricah in njegov 19letni prijatelj Anton Slava, viničarjev sin od Sv. Lovrenca. 20. decembra lani sta zaklala hlapca Lovrenca Brumna, ki sta ga iz gole mržnje že leto dni zasledovala, hoteč ga na vsak način spraviti na drugi svet. Hlapec Brumen je nekaj časa pomagal pri kuhi žganja, kjer se je precej napil in nato odšel v hlev, se vlegel na posteljo in trdno zaspal. Sovražnika sta mu kmalu sledila in ga z nožem tridesetkrat zabodla v telo. Hlapec je seveda na mestu izkrvavel. Naslednje jutro sta bila oba zločinca aretirana in je Nergeduš svoj zločin v celoti priznal, medtem ko je Slava dejal, da je bil sicer navzočen, da pa Brumna ni zabodel.

Obsojena sta bila vsak na 15 let robije. Neredu študi v trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. Takoj nato se je pred malim kazenskim senatom vršila razprava proti 53letnemu posestniku Stefanu Fujsu iz Prosečke vasi pri Gornji Lendavi. Lani 13. marca zvečer je zažgal gospodarsko poslopje svojega soseda Janoša Benka. Poslopje je zgorelo. Benkovi so Fujsa opazili, ko je zapustil že gorečo stavbo. Fujs dejanje taji. Orožniki pa so ugotovili, da je lani pred pustom prišel k Benkovim in prosil za roko domače hčerke. Stari Benko je njegovo prošnjo odklonil, tedaj pa je Fujs vzel v roko vžigalnik, ga prižgal in pri tem dejal: «Če me nočete za zeta, bo pa takole!» Obsojen je na 8 mesecev zapora in v plačilo prizadete škode.

* **Pod vagonom je prepotoval Evropo.** V Osijeku so te dni prijeli vlomilsko družbo treh oseb. Izmed njih ima za seboj najbolj pustolovsko življenje 22letni Stefan Patz. Že s 16 leti je začel krasti in bil obsojen zaradi več vlomov, vendar se mu je posrečilo pobegniti iz zapora osiješke policije. Od tedaj dalje je bilo življenje mladega fantalina nepretrgana veriga pustolovskih doživljajev. V Osijeku se je vtihotapil v tovorni vlak in se tako odpeljal do Vinkovcev, kjer je zlezal kljub hudemu mrazu pod vagon simplon-orientekspresa in došel na ta način v Pariz, ne da bi ga zalotili. V Parizu pa so ga vendar zasačili, ko je lezel izpod vagona, vendar ga je železniški komisar, ki ga je smatral za pustolovščine željnega dečka, izpustil in ga še poprej obilno pogostil. Nekaj časa se je Patz potikal po Parizu, nato pa je nadaljeval potovanje na že znani način do Le Havrea, Tu se je hotel vtihotapiti na neki prekomorski parnik, vendar pa so ga zasačili in obsodili na mesec dni zapora. Ko je odsedel kazen, je potoval pod vagonom v Lyon, kjer je zopet sedel nekaj časa. Nato se je peljal v München, kjer je sedel 14 dni. Naposled so ga na Italijansko-jugoslovanski meji prijeli in ga odpeljali v Osijek. Med potjo pa je detektivom ušel iz vlaka, in sicer je v bližini Novske skočil iz drvečega vlaka. Spet ga je zamikalo potovanje in je ležeč pod vagonom došel v Pariz in Cherbourg, kjer je vlomil v železniško blagajno in odnesel 4000 frankov. Neka ženska pa ga je izdala in zopet je sedel šest mesecev. Po prestani kazni so ga odpravili nazaj v Jugoslavijo, kjer ga je osiješko sodišče obsodilo na dve leti ječe. Tudi to kazen je presedel in se takoj nato zopet posvetil pustolovstvu. Vendar so ga to pot nekaj ur prej, preden je hotel na svoj način pobegniti v inozemstvo, prijeli.

* **Spretno sleparstvo dveh ruskih ciganov.** Celjska policija je aretirala 45letnega ruskega cigana Ivana Petrova in njegovoga 16letnega sina Ivana zaradi sleparstva. Oba sta brez stalnega bivališča in sta izjavila, da kupujeta s konji. Mladi Ivan Petrov je prišel te dni v trgovino gospoda Gaberca v Razlagovi ulici in ga prosil, da bi mu zmenjal tisočdinarski bankovec. Ko mu je g. Gaberc našteval stotake, je cigan neopazeno skrnil pet stotakov v rokav. Cigan je takoj izjavil, da manjka še 500 Din in prosil g. Gaberca, naj mu našteje to vsoto v kovancih. G. Gaberc mu je ustregel, medtem pa je cigan skrnil še pet kovanec po 20 Din v rokav in izjavil, da bi vendarle rajši imel bankovce. G. Gaberc je takoj ugotovil, da je zmanjkalo z mize 600 Din in je dal cigana aretirati. Cigan je malo prej v trgovini g. Jellenza v Prešernovi ulici poizkusil isto sleparstvo in je skrnil v rokav 300 Din, a so takoj opazili tatvino in mu vzeli prisvojeni denar. Pri Ivanu Petrovu so našli 1300 Din, pri njegovem očetju pa 1940 Din, po večini v bankovcih in kovancih po 10 in 20 dinarjev. Oče je imel v torbi mnogo kosov kruha, mila in sladkorja v kockah, zaradi česar sumijo, da sta oba pri nakupu majhnih količin blaga v trgovinah plačevala z bankovci po 100 in 1000 dinarjev ter na omenjeni način osleparila ljudi, ki so jim odštevali denar.

* **Tat v cerkvi.** Neki mlajši moški iz ljutomerske okolice je prišel te dni v župnišče v Laškem prosit za milodar. Dobil je kosilo, potem pa se je

napotil v cerkev. Dokler so bili tam ljudje, je hlinil pobožnega vernika, ko pa se je cerkev izpraznila, je naglo stisnil oltarni prt pod suknič in jo odkuril proti Celju. V Tremerjah pa so ga že zajeli orožniki.

* **Predrzen vlom v hotel «Jekler» na Bledu.** Neznani zlikovci so vlomili v eni zadnjih noči skozi kletna vrata hotela «Jekler» ter nato nasilno odprli pet ali šest zaklenjenih vrat, česar ni nihče slišal. Naposled so vlomili v železno blagajno, ki so jo navrtali in nato z nekim rezilnim orodjem izrezali ter jo izpraznili. K sreči v blagajni ni bilo mnogo gotovine. Poleg tega so okradli tudi blagajno natakariče in ji odnesli 500 dinarjev. Vlomilci so se obnašali tako predrzno, da so na mizi pustili dve steklenici piva, na stopnicah pa tudi dve steklenici. Iz zlobe, najbrž zaradi premajhnega plena, so porezali domačemu sinu na smučkah jermenje. Vsi znaki kažejo, da so bili domačini. Orožništvo je zlikovcem že na sledu.

* **Iz maščevalnosti je zažgal domačijo.** Sredi minulega tedna je nastal pri nekem posestniku na Trati v Poljanski dolini hud požar. Doma ni bilo nikogar, ko so ognjeni plameni zajeli stanovanjski del stavbe in nato še hlev. Ogenj je v kratkem času uničil vse in niso mogli rešiti gasilci ničesar. Najemniku v tej hiši je zgorela kravica in je njen lastnik zelo hudo prizadet. O vzrokih požara so uvedli tamošnji orožniki vestranske poizvedbe in kaže, da imajo požigalca v osebi nekega Kosa, ki so ga privedli v zapore okrajnega sodišča in o katerem sodijo, da je zažgal iz osebnega nasprotstva do hišnega lastnika.

* **Dva vlomilca prijeta.** V okolici Sv. Bolfenka v Halozah so bili vlomilci in tatvine v zadnjem času na dnevnem redu, ne da bi bilo mogoče vlomilca zasačiti. Vztrajnosti orožništva se je končno posrečilo izslediti dva nevarna rokovnjača in ju aretirati. Sta to kočar Lovrenc od Sv. Bolfenka in čevljar Martin iz Janškega vrha. Prvi je izgubil klobuk pri zadnjem vlamu, ki sta ga izvršila pri posestnici Mariji Slugovi v Stogovcih, in ta klobuk ga je izdal. Aretiranca sta priznala do sedaj sedem vlomov. Ukradla sta, kar jima je le prišlo pod roke. Posebno sta se vrgla na svinjsko meso, slanino, vino, žganje, a tudi obleke in perila nista zametavala.

* **Beograjska milijonarka umorjena.** Ogrorno razburjenje v vsej beograjski javnosti je vzbudila vest, da je brez sledu izginila znana beograjska večkratna milijonarka Draga Mitričevićeva. Stanovala je v svoji hiši v Kralja Milana ulici 5. Ker je že nekaj dni ni bilo na izpregled, so začeli sosede sumiti, da se ji je pripetila kaka nesreča. Obvestili so policijo, ki je vdrla v stanovanje. Našla je stanovanje v največjem neredu in je zaradi tega spočetka mislila, da je bila Mitričevićeva nasilno odvedena. Pozneje so jo našli umorjeno v kleti.

* **Dober plen guštanjskih orožnikov.** Pri mostu čez Mežo stoji na samem ob cesti hiša trgovca Brundule, v kateri pa že nekaj mesecev nihče ne stanuje. Enega zadnjih večerov pa je bila opazena v hiši luč, na katero je postala orožniška patrolja takoj pozorna. Ko so orožniki prišli do hiše, so našli sprednja vrata zaklenjena, zadnja pa vlomljena. Orožniki so se napotili v hišo in tam našli dva nevarna možaka, ki si gotovo nista mislila, da bosta tako nenadno padla v roke pravice. Eden sumljivih gostov neobljudene hiše je bil neki Hodnik, doma iz Vuzenice, drugi pa neki Polc iz Bitnja pri Kranju, ki je bil pred vojno zaradi umora obsojen na smrt, potem pomiloščen v dosmrtno ječo, med vojno pa popolnoma pomiloščen. Oba sta imela natlačene polne žepe, okrog po tleh pa vsakovrstno vlomilsko orodje. Vlomilca sta, kakor se je takoj videlo, svoj plen že izbrala. Našla sta pred odhodom v svoje veliko veselje, ki se je nepričakovano izpremenilo v njuno veliko nesrečo, v hiši precejšnje steklenice likerja. Tega sta pila in pri tem pozabila na vse nevarnosti. Ko so ju zasačili orožniki, sta bila pijana, da sta komaj stala na nogah. Prav tako po naključju so zajeli orožniki

tudi tretjega nevarnega človeka, ki se je mudil v trgu. To je bil hlapec Notenberger, ki se je pred tedni vdinjal pri posestniku in gostilničarju gospodu Cvitančiču. Delavske knjižice sicer ni imel, izkazal pa se je z nekimi listinami občine Zavrč v ptujskem srezu. Pri delu je kazal veliko vneto in se zaradi tega nihče ni dosti brigal za njegovo preteklost. Pred nekaj dnevi pa je fant po trgu prodajal večjo količino svile, zato so postali tržani nanj pozorni. Za čudno trgovanje so se začeli zanimati tudi orožniki in neka kmetica je kmalu spoznala svilo za svojo last. S tem je bila fantova preteklost razkrinkana. Notenberger je prišel v Guštanj s ponarejenimi listinami završke občine od koder je res doma. Ker mu je prevara dobro uspela, se je kmalu počutil preveč varnega. V okolici se je spoznal z nekim dekletom in tatinska strast mu ni dala miru, dokler ni ukradel pri sestri svoje prijateljice štirih metrov svile, ki jih je hotel vnovčiti v trgu. Takoj, ko so ga aretirali zaradi ukradene svile, so tudi ugotovili njegove mnogoštevilne druge tatvine.

* **O pletilnem stroju «Regentin».** V sedanji splošni krizi, ki ima za posledico toliko brezposelnost, se vedno več ljudi trudi, da bi našli kak nov zaslužek. Tem bo dobro došel pletilni stroj «Regentin» tvrdke: Domača pletilna industrija, Josip Tomažič, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2. Ženske in tudi moški lahko brez strokovnega znanja iz sirovine, ki jo daje na razpolago omenjena tvrdka, izgotavljajo raznovrstno v oblačilno stroko spadajoče blago, ki ga tvrdka odkupuje po visoki ceni. Jamstvo prevzemanja izgotovljenega blaga dobi vsakdo ob nakupu pletilnega stroja «Regentin» pri navedeni tvrdki, in bo stroj, ki se je udomačil tudi v naši državi, mnogim pripomogel do izdatnega zaslužka.

* **Odstranitev zobnega kamna izvrši najbolje Vaš zobni zdravnik, toda njegovo tvorbo preprečite lahko s stalno uporabo zobne paste «Chlorodont».** Tuba Din 8.—

* **Tovarna čevljev «Petovia», d. d. v Ptujju,** ki je ob koncu leta prekinila obratovanje zaradi potrebnih večjih popravil pri strojih, bo obratovala v bližnjih dneh zopet v polnem obsegu. Vesti o popolni ustavitvi obrata niso resnične.

* **Kako se izražajo slavni pevci in umetniki,** kakor n. pr. Franz Lehár, Hansi Niese, skladatelj Kálmán itd., o Kaiserjevih prsnih karamelah: Kaiserjeve prsne karamele teknejo izborno. (Lehár, Wien 1932.) — Vaše Kaiserjeve prsne karamele so izvrstne! Rahljajo in ovlažujejo — tako, da je kmalu mogoče govoriti o njih dobrem učinku. Priporočam jih najbolje. (Hansi Niese, 1932.) — Rad Vam potrjujem, da so mi pri kašlju, hripavosti in kataru Vaše Kaiserjeve prsne karamele vedno pomagale. (Komorni pevec Alfred Piccaver, Državna opera, Wien, ter Viktor Flemming, tenor pri Radio Wien.) — Podobno in še pohvalneje se je izrazilo še 44 slovitih umetnikov in pevcev.

* **Poizkus samomera v kavarni.** V ponedeljek zvečer se je v Ljubljani v kavarni «Emona» iz neznanega vzroka s samokresom ustrelil pod srce podnarednik 22letni Vladimir Jović iz Grdelice. Nevarno poškodovanega so prepeljali v vojaško bolnišnico.

PREKMURSKI GLASNIK

Prijeti vlomilci. Te dni so dolnjelendavski orožniki aretirali vlomilce v župnišče. Doblili so jih v dolnjelendavskih goricah. Obkolili so neko hišo in aretirali dva mladeniča in enega moža. Dva sta domačina, eden pa je iz okolice Murske Sobote. Vlom so priznali, a se izgovarjajo drug na drugega. Odnesli so 60 Din. Prignali so jih lice mesta, da so pokazali, kako so delali. Eden izmed treh je bil izpuščen lansko leto iz ječe, drugi pa je šele pred kratkim prišel iz ječe, medtem ko je tretji bil do zdaj pošten fant. Vsa čast orožnikom! Ljudje so jim zelo hvaležni, da so tako hitro spravili na varno tako nevarno družbo.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domačih živali je brezdvomno

MASTIN

Lekarna Trnkóczy
(zraven rotovža)
Ljubljana 66

NAŠI NA TUJEM

Slovenci v Ameriki. V Lorainu je umrl Anton Kerhin, star 67 let. — V Cuddy je nenadno preminil Ivan Malovrh. Na starega leta je šel na delo, na novega leta dan je bil že mrtev. Doma je iz Črnega vrha nad Polhovim Gradcem. — V North Chicagu je umrla 46letna Ivana Ravnohribova, doma iz Stare Štrange pri Vrhniki. Zapustila je moža, enega sina in dve hčeri. — V Sheyboganu je umrla 15letna Helena Mešnikova. Hotela je vstopiti v samostan, pa jo je dohitela smrt. — V Walsenburgu je umrl Alojz Pajnič, znani iskalec zlata. Doma je bil iz Goriče vasi in v Ameriki je bival 30 let. — V Yukonu je umrla Rozalija Kasteličeva, rojena Lušinova. Stela je 42 let. V Ameriki je bivala 22 let. Zapuščica moža in štiri otroke. — V Chicagu je bil na cesti usmrčen Ivan Nagode. Najbrže ga je povozil avto. Doma je bil z Vrhnike in bilo mu je okrog 60 let. — V Chicagu so umrli tudi Ivan Žižek in Marija Selanova, družini Alojza Ahčana pa 5letna hčerka Dolores. — V Parkhillu je umrl Alojz Kveder, doma iz Loža. Bil je brat pokojne pisateljice Zofke Kveder-Jelovškove. — V sanatoriju v Milwaukeeju je umrla Pavla Tičarjeva, rojena Selanova, soproga znanega slovenskega mesarja Josipa Tičarja. Pokojna je bila doma z Viča pri Ljubljani; imela je šele 36 let. Poleg soproga zapuščica 11letnega sinčka in 12letno hčerko ter dva brata in sestro, ki so tudi v Ameriki. — V Milwaukeeju je umrla tudi 58letna Amalija Berausova, doma iz okolice Bleda. Pred dobrima dvema letoma ji je umrl mož. — Znana pevka Ellenor Cookova, ki je nastopila pred tremi leti z našim pevcem Antonom Šubljem v Ljubljani, prireja v Ameriki koncerte, namenjene v prvi vrsti slovenskim izseljencem. Nastopa v raznih slovenskih narodnih nošah in prepeva slovenske pesmi.

ŽENSKI VESTNIK

Še o nakitu

Večina žlahtnega kamenja je neobčutljiva za pôt, medtem ko so napoldragulji zelo občutljivi. Ze že so nekaj časa mokri od potu, se ta tako zajé vanje, da se ne dá odstraniti s čiščenjem. Take poldragulje je treba nanovo zbrusiti, da dobijo svoj prvotni sijaj.

Nakit iz koral postane pogosto moten od potu kakor tudi od raznih lepotičnih preparatov. Najlepše osnažimo korale z mlačno sodavico (sifonom) in jih potem izperemo v čisti vodi. V milnici ali salmijakovi raztopini pa ne smemo umivati koral, ker jim to škoduje. Korale niso iz rude, temveč živalska izločina in imajo luknjice; jedke tekočine se zajéjo v te luknjice in škodujejo lepoti koral, da, razkrojé jih celo toliko, da razpadejo.

Biseri izgubijo na svoji lepoti, če jih hranimo v temnih zaprtih škatlah. Pravilno je mnenje, da biseri «dalje živijo», zato pa potrebujejo zraka in svetlobe. Biser ima več tako zvanih kožic. Ako se katera teh kožic kaj poškoduje, se lepota bisera popravi s tem, da se ena ali več takih kožic odluči. To pa mora izvesti strokovnjak.

Često nosimo po dva prstana na enem prstu. To je pa zelo kvarno za dragulje, odnosno njihov okov, ker se vedno drgnejo in se tako počasi obrabijo, da dragulj slednjč pade iz okova. Ako že nosimo po dva prstana na eni roki, je priporočljivo, da vsaj enkrat na leto damo pregledati okov na prstanu draguljarju, ki ga po potrebi popravi.

Dandanes nosijo ženske po večini le umeten nakit; pa je treba paziti tudi na tak nakit, da še prehitro ne obrabi. Če je nakit pozlačen ali po-

srebrn, ga nikar ne snažimo prepogosto, ker tako prehitro obrabimo prevleko, ki je dokaj občutljiva. Če pa postane nepravo kamenje grdo in motno, tedaj osnažimo nakit v mlačni milnici, toda ne od toaletnega dišečega mila. Salmijaka pa tudi nikakor ne uporabljajmo.

Za kuhinjo

Vinska žolca. V litru belega vina raztopi 40 dek sladkorja, v četrtini litra mrzle vode pa 6 dek želatine. Ko se je želatina raztopila, jo primešaj vinu, dobro zmešaj, napolni v kozarce in jih postavi na led ali v sneg, da se strdi. Če imaš, obloži po vrhu še z vkuhanim sadjem.

Makova potica. Umesi testo za potico, kakor ga običajno umesiš. Mak pripravi takole: 40 dek maka popari, odcedi in ga zmelji v mlinčku, nato ga deni kuhat v vodo, in sicer v toliko vode, da stoji voda za prst čez mak. Ko se je voda pokuhala in mak skuhal, primešaj 20 dek sladkorja, 18 dek drobtin, malo cimta in limonove lupinice. Če je mak pregost, ga razredči malo z mlekom. Vzhajano testo razvaljaj in pomaži z makom, zvij skupaj, položi v pekačo in postavi na toplo, da vzhaja, nato pa speci.

Kapun v mrzli omaki (lahko vzameš namesto kapuna tudi petelina ali pa kokoš, če je dobro rejena). Kapuna speci kakor po navadi. Pečnega razreži na majhne kose in ga lepo zloži v skledo. Med tem ko se meso hladi, pa pripravi omako: šest sardel očisti, jih prav drobno sesekljaj in prideni žlico kaper; sesekljane sardele in kapre deni nato v lonec, prilij dve žlici olja, dodaj še dva rumenjaka, žlico gorčice, sok pol limone, nekoliko soli, popra in naribane limonove lupinice. Vse to skupaj dobro zmešaj, nato postavi na štedilnik in mešaj dalje, da se zgosti; a zavreti ne sme. Gosto in hladno majonezo polij po pripravljenem kapunu in postavi na hladno. Preden daš na mizo, okraši okoli z majhnimi vejicami zelenega peteršilja. Tako pripraviš kapuna za prigrizek pri porokah, na novih mašah in pri podobnih slavnostih.

Listnica uredništva

Šenčur pri Kranju. Posebnega zakona o užitekarih sploh ni in nismo o tem nikdar ničesar pisali. Stroške plačate, ako sodišče tako razsodi.

Stari trg. Vprašajte na poštнем uradu, kjer bodo gotovo vedeli, kako se je ravnati.

Loška dolina. Žal, prepozno prejeli.

ZANIMIVOSTI

× **Kako se obvaruješ hripe.** Tudi letos se je v Evropi oglasila hripa; posebno hudo razsaja na Angleškem in delno tudi v Nemčiji. Na Angleškem je zahtevala že mnogo smrtnih žrtev. O njenih vzrokih in o času njenega pojava si zdravniki še niso povsem na jasnem. Navadno prinese hripa najmrzlejši letni čas. Vremenske razmere vplivajo na pojav te bolezni v glavnem toliko, kolikor oslabijo telesni odpor človeka. Kaže, da je v tem pogledu odločilno v prvi vrsti zmanjšanje telesne odpornosti samo na sebi, to se pravi, bolj kakor vremenske razmere same. Zmanjšanje odpornosti je treba navadno pripisovati naglim izpremembam ozračne toplote, v kateri se človek giblje, in sicer se to dogaja tako, da gre n. pr. iz zakurjene sobe na prosto v hud mraz, ne da bi se proti temu dovolj zavaroval. Odpornost proti bolezni se zmanjšuje posebno v vlažnih prostorih. Škodljiva je posebno vlaga, ki se pojavlja, ko se taja sneg in led sploh. Mnogo pripomore k širjenju te bolezni beda in z njo združeno prezebanje in gladovanje. V tem pogledu je bila zlasti poučna hripa leta 1918. Letos je potek hripe pri nas navadno mil. Bolnik pride v smrtno nevarnost v primeru,

da se pridruži pljučnica. Nekateri zdravniki so tudi ugotovili, da se včasih pridružio hripa motnje v želodcu in v črevih, ki navadno niso smrtno nevarne. Značilno je, da bolezen zadene tudi dojenčke. Bolezen je nevarna pri starejših, ker oslabi srce. Če se hočeš ubraniti hripe, potem se varuj predvsem prehlada in glej, da ti drugi ne bodo kašljali v obraz. V primeru, da se bolezen pojavi, takoj lezi in se spoti.

× **Prva pomoč pri davici.** Čim se loti otroka mrzlica, naj mu zdravnik preišče grlo, da ugotovi, če se ga ni morda lotila davica, posebno če toži, da ga boli v vratu. Do prihoda zdravnika ločimo takega otroka od drugih otrok in ga položimo v posteljo. Tu mu damo mrzel obkladek okoli vratu in mu ga obnovimo vsakih 10 do 15 minut. Poleg tega naj otrok vsakih 5 ali 10 minut grgra močno, le malo oslajeno limonado. Če ima zdravnik tudi le sum, da je otrok davičen, tedaj mu dovolimo brez nadaljnega, da mu vbrizga zdravilni serum. To mu nikoli ne škodi, ker za človeka ni strupen in uničuje samo bacile davice.

× **Hude zime.** Letošnja zima je zelo mila, tako da smo že kar pozabili, kako nas je zeblo leta 1928./29., ko smo imeli nekaj dni pravi sibirski mraz. Zelo hudo zimo so imeli naši predniki leta 1607./08, in sicer od 21. decembra do začetka junija. Višek je dosegla ta strašna zima v januarju in februarju, ko so bile vse evropske reke in jezera zamrzla skoro do dna. Celotna Španija in Italija sta bili pokriti z debelim snegom in ledom. Po Baltičkem morju in Bodenskem jezeru so se ljudje vozili z vozovi. Mraz je bil tako strupen, da je v sodih zmrzovalo vino. Če je brizgnil človek vodo v zrak, so padale nazaj ledene kroglice, a molzeno mleko se je izpred vimen izpreminjalo v led. Zelo huda je bila tudi zima leta 1657./58. In baš strupeni mraz je odločil izid vojne med Švedsko in Dansko. Preliv med obema državama je namreč zamrznil, tako da so lahko potegnili Švedski tudi težke topove na drugo stran in prisilili Dance, da so sklenili z njimi mir. Najdaljša zima, kar jih pozna srednja Evropa, je trajala od 24. oktobra 1739. do 13. junija 1740., torej celih sedem in pol meseca. Vsa ta čas je pokrivala večino Evrope debela snežna odeja in vsa jezera in reke so bile zamrzle. Na Temzi v Angliji so se vršili sejmi in ljudje so pekli na tej reki cele vole brez strahu, da bi se led pod njimi stopil. Posledica strašne zime je bila velika beda. Leta 1794./95. je bila tako huda zima, da je zabeležila zgodovina pojav, kako je konjenica napadla in premagala vojno brodovje. To se je zgodilo med francosko-holandsko vojno. Holandska, ki so ji kanali naravne utrdbe, je bila na suhem zavarovana nasproti morju z močnim vojnim brodovjem. Brodovje je pa v Texelu zamrznilo. Francoski armadi morje ni bilo več ovira in tako je navalila francoska konjenica na sovražno vojno brodovje.

× **Najvišji nebotačnik.** Amerika se ponaša posebno s svojimi nebotačniki, ki imajo 80 do 100 nadstropij, a te dni se je osnovala v New Yorku nova družba, ki je zbrala 52 milijonov dolarjev za zgradbo nebotačnika, ki bo štel 120 nadstropij. To bo vsekako novo čudo New Yorka. Nova palača bo morala stati na umetni podlagi, kajal ogromne teže ne bi mogla vzdržati niti najbolj čvrsta zemlja. Novi nebotačnik bo potreboval samo jeklenega gradbenega materiala za 40.000 ton.

× **200 jezikov zna baje govoriti.** V Frankfurtu živi profesor dr. Harald Schütz, ki je pred kratkim praznoval 60letnico svojega rojstva. Ta mož je baje poznavalec 200 jezikov. Kot strokovnjak za računstvo se je bavil tudi z jeziki. Pred dnevi je dal zbirko prevodov pesmi iz 50 jezikov. Je član izredno nadarjene družine. Njegova teta na primer govori 22 jezikov.

× **Prstan angleške kraljice.** Krasen smaragdni prstan angleške kraljice Elizabete je prišel zdaj s dražbo v roke nekega ameriškega borznega špekulanta za 25.000 funtov šterlingov. Usoda tega prstana je tesno zvezana z usodo kraljice Elizabete, ki je vladala Angliji od leta 1533. do 1603. Smaragd ji je bil podaril neki ruski plemič, ki se je bil zaljubil vanjo in si je pozneje končal življenje. Kraljica je verovala, da jo dragulj štiti, in dala ga je vdelati v prstan, ki ga ni nikoli odložila. Pozneje ga je podarila svojemu ljubčku grofu Essexu in mu pisala, da naj ji ga vrne, če bi njuna ljubezen ugasnila. Grof Essex je bil pa obtožen zarote proti domovini, prišel je pred sodišče in obsojen je bil na smrt, čeprav je na žive in mrtve trdil, da je nedolžen. Kraljica je bila do zadnjega trenutka pred usmrtitvijo prepričana, da ji bo grof prstan vrnil, kar se pa ni zgodilo. Grof je stopil na morišče in njegova glava je padla. Kraljica je bridko plakala in dva tedna se ni pokazala. Pozneje se je izkazalo, da je bil nesrečni grof izročil prstan svoji sorodnici grofici Nottinghamovi s prošnjo, naj ga takoj pošlje kraljici. O tem je pa zvedel grofici mož, ki je grofa sovražil, in ji prstan vzela. Grofica je pred svojo smrtjo povedala kraljici, kako je bilo s prstanom. Kraljico je to tako potrla, da ni hotela več jesti in je čez 20 dni umrla. Essexovi dediči so prodali prstan v nujni sili za 3000 funtov; kupil ga je neki lord in njegovi otroci so ga zopet prodali. Tako je prstan naposled priromal v roke borznega verižnika.

× **Grozote bodoče vojne.** Dunajska zveza industrijcev je imela nedavno veliko zborovanje, ki naj bi bilo nekakšna protivojna manifestacija. Na dnevnem redu je bilo tudi predavanje znanega dunajskega zdravnika dr. Josefa Rieseja o grozotah bodoče vojne. Predavatelj je med drugim povedal, da bodoča vojna prav za prav ne bo spopad oboroženih armad, temveč splošno pobijanje prebivalstva. V bodoči vojni ne bo bojišč, ker bodo govorila glavno besedo letala, ki na prostor sploh niso omejena. Dobro oborožene države imajo že zdaj do 3000 ali pa še več bojnih letal, po večini prirojnih za bombardiranje. Tudi vsa druga zasebna in prometna letala so nalašč narejena tako, da se lahko takoj izpremenijo v bojna. Še strašnejše kakor zračna vojna pa bo njeno orožje. Vse grozote svetovne vojne se morajo skriti pred tem, kar čaka človeštvo v bodoče. Že zdaj izdelujejo 2000 kg težke bombe. Ena sama taka bomba zadostuje, da do tal poruši znano cerkev sv. Stefana na Dunaju. 1000 kg težke bombe bodo učinkovale tako, da bodo padali 600 do 800 metrov naokrog ljudje kakor muhe, ker jih bo pobil zračni pritisk. Izračunano je že, da bo lahko vrglo 72 letal nad tako velikim mestom kakor je Berlin 36.000 bomb, ki bodo zanetile nad 6000 požarov. Vsaka obramba proti tem grozotam je seveda brezpomembna. Edina uspešna obramba je zdrava pamet, ki bo morala itak prej ali slej zmagati, sicer čaka človeštvo prav žalosten konec.

× **Nekoč bodo ljudje lahko brali misli.** Francoski pisatelj Andre Mauroise pravi v svoji knjigi «Moje sanje», da se bo svet v pičlih desetih letih popolnoma izpremenil. Izpremembo prinese svetu razmah daljnovidnosti. Vsak človek bo imel žepni aparat, ki bo z njegovo pomočjo lahko ogovoril in videl vsakega človeka na zemlji. Razdalje ne bo več in tudi ločitve ljudi ne bodo več poznali. Zaljubljenec ne bo več bolelo srce; sestanke si bodo napovedovali z žepnimi radijskimi aparati. Človek ne bo mogel več tajiti svojih dejanj. Avtomatična letala bodo krožila nad mestom in obsevala vse hiše in vsa stanovanja. Človeštvu se pa obeta nekaj hujšega. Nesreča pride s posebnim sprejemnim aparatom, ki bo beležil človeške misli. To bo pomenilo konec laži, obenem pa tudi konec osebnih svobode. Nihče več ne bo mogel skrivati svojih misli. Obenem pa preneha tudi potreba medsebojnih pogovorov. Ob koncu tega stoletja bodo ljudje izražali misli brez besed. Zadostovalo bo osredotočenje misli. V iskanju novih virov sil odkrije človeštvo nove naravne sile: solnce, morje in veter. Zato se bo oblika zemlje izpremenila. Naivnejša središča sveta ne

bodo več blizu premoga, nafte in zlatih rudnikov, temveč tam, kjer neprestano piha veter, na morskimi obalah ali puščavah. Kmečki stan bo sploh izginil. Kemija bo izdelovala posebno hrano kar iz zraka. Mauroiseov pogled v bodočnost torej ni posebno razveseljiv.

× **Z babico se je hotel oženiti.** V San Franciscu je priobčil neki list te dni oglas, da išče 21letni fant nevesto. Najvažnejši pogoj je bil, da bi imela nevesta čim več denarja, starost in zunanost sta pa postranskega pomena, saj ni glavno, da ima človek na krstnem listu napisano, da je star toliko in toliko, temveč glavno je, kako se počuti. So ljudje, ki se čutijo z 20 leti starce, naveličali so se življenja, izčrpani so in siti vsega, tako da bi se najrajši preselili v večnost, na drugi strani pa zopet vidimo stare ljudi, ki so pa še izredno mladostni. Pa tudi zunanosti ne more biti več odločilna, saj vemo, da lahko lepotečenje in zdravnik marsikaj popravi, kar je narava pokvarila. Sicer pa zunanost čisto tudi vara. Lepi ljudje so poleg tega navadno domišljavi, a z domišljavcem živeti je hudo. Fant je torej iskal bogato nevesto in oglasila se je 62letna vdova, ki se je baje v fanta na prvi pogled zaljubila. Ker je ženin silil vanjo, naj bi se čimprej vzela, kajti na drugi strani so silili vanj upniki, si nista imela kdaj povedati, kdo in od kod sta, niti opisati si svojih rodbinskih razmer. Šele v uradu, kjer sta hotela skleniti zakon, se je izkazalo, da je nevesta ženinova babica in da bi se bila torej poročila z vnukom. Vnuk je mislil, da je babica že davno umrla, babica pa sploh ni vedela, da ima vnuka. Tako zakonska zveza ni mogla biti sklenjena in ženinovi upniki so se obrisali pod nosom.

× **Dvoboj zaljubljenih slepcev.** Oaklandska bolnišnica v Ameriki mora odstranjevati posledice zaljubljenosti in ljubosumnosti dveh slepcev. Zadnjo besedo izpregovori še sodišče. Slepec Joe Parker se bori s smrtjo, drugi slepec Manuel Lion pa sedi v zaporu. Slepca sta se bila spopadla na nož. Prvi šteje 45, drugi pa 38 let. Oba sta se bila seznanila pred dvema letoma s 45 let staro Elleno Aguillarjevo in se zaljubila vanjo. Poprej sta bila prijatelja, skupna ljubezen je pa njuno prijateljstvo uničila in ju napolnila z mržnjo, ki je postajala od dne do dne večja. Dokler ni stopila med slepa prijatelja ženska, sta hodila skupaj od hiše do hiše, potem sta pa ubirala vsak svojo pot in kovala načrte, kako bi se drug drugemu osvetila. Kmalu je dosegla napetost med slepcema višek. Stejala sta se in poklicala Elleno, naj odloči, s kom hoče živeti. Ellen se je odločila za starejšega. Med slepcema je prišlo do dvoboja na nož. Bil je strašen spopad dveh smrtnih sovražnikov, ki sta si stregla po življenju. Napadala sta se kakor dve krvoločni zveri. Mahala sta z noži in si zadajala globoke rane. Čim bolj sta bila okrvavljena, tem besneje sta se obdelavala z noži. Ko so ju naposled ljudje opazili in poklicali policijo, je Parker že ležal v mlaki krvi in umiral, Liona je pa našla policija tudi vsega okrvavljenega že za vogalom bližnje hiše.

× **Koliko škode napravi miš.** Skoro ni verjeti, da napravljajo miši tako ogromno škodo na polju in v domačih shrambah. Prirodoslovci so izračunali, da dá en sam par poljskih miši na leto 360 potomcev. Zito pa, ki bi ga utegnila ta velika družina zmlati, bi tehtalo 900 kilogramov. Prav tako trdijo, da požre 520 poljskih miši v enem letu toliko kakor en odrasel človek. Še večjo škodo dela domača miš. Ena sama dvojica dá na leto 480 potomcev. Če bi vsaka miš požrla na leto 1-8 kg slanine, bi uničila 480 miši skupno 850 kg slanine.

× **Čudovito tele.** V Aspangu je povrgla krava kmeta Auerböcka čudovito tele, ki je imelo dve glavi, osem nog, dva repa in dva hrbta. Seveda je krava pri tem toliko trpela, da je po povrženju poginila, tele pa je živelo le eno uro. Mrtvo tele so oddali dunajski živinozdravniški visoki šoli.

× **Otroka je mučil do smrti.** Orožniki v Lounu na Češkoslovaškem so aretirali 27letnega voznika Lantova in njegovo 30letno ženo Ano, ki je imela

še kot dekle dva otroka, 7letno Marijo in 6letno Jarmilo. Otroka je imela v reji, ob koncu lamskega leta je pa Jarmilo vzela k sebi. Zakonca sta vzela otročička k sebi prostovoljno, toda kmalu jima je postal nadležen. Že ob božiču sta ravnala z njim zelo grdo. Mož je pripogibal otroka nazaj in zažigal pred njim svečo, da se je revček opekkel, stiskal ga je za grlo, da bi ne mogel dihati, in ga pretepel z jermenom. Nesrečni otrok je moral po cele ure klečati na golih kolenih na ostrem polenu in če je v silnih mukah omagal, ga je brezsrčni očim znova pretepel. Te dni je dekletce davil, kar je mogel, mu potiskal prsta v usta in mu prelomil desno ročico na dveh krajih. Vsega izmučenega otročička je treščil naposled tako močno ob tla, da si je razbil glavo in da se mu je kri razlila po možganih. Naslednjega dne ga je pa še na vso moč sunil v trebuh in hodil po njem, dokler ni nezavesten obležal. Otročička so prepeljali v bolnišnico, kjer je pa še istega dne umrl. Živina v človeški podobi pride pred sodnke.

× **21 let ga je varala.** Da se ločita živa zakonca, ni nič posebnega, pa tudi ločitve zakonca po smrti enega zakonca se zgode. Tako se je pripetilo tudi na Madžarskem, da je neki kmet vložil pri sodišču v Segedinu tožbo z zahtevo, naj razveljavi njegov zakon z ženo, ki je že pred tedni umrla. Zahteval je tudi, naj se odstrani z ženinoga nagrobnega spomenika njegovo ime, ki ga je prepovedal nositi tudi njenima dvema že odraslim otrokoma. Dozdevno kruto in brezsrčno početje 72letnega starca, ki je živel celih 22 let v najlepši slogi z ženo in njenima otrokoma, krije v sebi žalostno razočaranega starega možaka. Ko je mož pregledoval ženino zapuščino, je namreč naletel na velik, s trakom skrbno prevezan sveženj ljubavnih pisem. V njih je našel jasen dokaz, da ga je žena celih 21 let neprestano varala, da otroka nista njegova, temveč da ju je imela s ljubčkom. Zato se je odločil za odločen korak in hoče zavreči tudi nedolžna otroka, ki ju je ves čas zakona ljubil kakor svoja.

× **Ogromna dediščina.** Dolgo se je vlekla pravda za dediščino po ameriški milijarderki čudakši Elli Wendelovi. Te dni je bila pa končana in zahteve v Nemčiji živečih dozdevnih članov Wendelove rodbine so bile zavržene. Ameriška oblastva so priznala pravico do dediščine samo devetim sorodnikom, živečim v Ameriki. V Nemčiji se je pa potegovalo za dediščino nad 2300 dozdevnih sorodnikov bogate Američanke. Organizirali so se bili v društvo dedičev, a v New Yorku so imeli posebnega odvetnika in v pravdo so vtekli mnoge tisočake, zato je pa tudi njihovo razočaranje bridko. Dediščina je pa tudi tako ogromna, da je bilo vredno potegovati se za njo. Ella Wendelova, ki je umrla v začetku leta 1931., je zapustila v našem denarju okrog 5 milijard. Umrla je kot 87letna starica v zelo skromnih razmerah. Vse življenje je bila bolj podobna siromašni postrežnici kakor milijarderki.

× **Vseučilišča za neveste.** Po velikih nemških mestih so bila zadnja leta ustanovljena nekakšna vseučilišča za neveste, ki jim je namen, skrbeti za srečne zakone. To so v bistvu tečajji za dekleta, ki bi se rada omožila. Dekleta se uče šivati, kuhati, gospodinjski, vzgajati otroke in sploh vsega, kar je potrebno za prijetno in udobno domačo ognjišče. Vsako dekle, ki pride na to vseučilišče, se počuti, kakor bi bilo že omoženo, le moža še nima. Vse drugo je urejeno tako kakor v zakonskem življenju. Dekleta dobe otročičke, morajo jih kopati in previjati, poleg tega morajo kuhati, a tu pa tam dobe tudi goste in jim morajo pokazati, kaj vse znajo. Dekleta vstajajo bo 7. zjutraj, najprej pri odprtih oknih telovadijo, potem si pa pripravijo zajtrk. Po zajtrku se morajo odločiti, kaj bo za obed, nato pa ene kuhajo, druge delajo na vrtu, tretje pospravljajo. Popoldne pride na vrsto pouk. Tako je tudi poseben učni predmet, «kako osrečim svojega moža». O tem predmetu predavata zakonska žena in zdravnik. Zanimivo je, da so vsi zakoni, sklenjeni z nevestami po končanem vseučilišču za neveste, baje srečni.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zenska enakopravnost.

Ona: «Zdaj vendar vse kaže, da bo enakopravnost žene nasproti možu tudi zakonito priznana.»

On: «Ali naj to pomeni, da bom imel vsaj toliko besede kakor ti, draga ženka?»

Prepovedano kopanje.

Dekle: «Tu je prepovedano kopati se? Zakaj mi pa tega niste povedali, preden sem se slekla?»

Stražnik: «Slačiti se tu ni prepovedano.»

Važno!

Casu primerno!

Pri nakupu angleškega in češkega sukna, modnega blaga in svile jemljemo v račun (do preklica) tudi hranilne knjižice prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov.

A. & E. SKABERNE, Ljubljana. Mestni trg 10

Gotovost.

Vdova zdravniku: «Gospod doktor, ne morem se znebiti misli, da je moj mož živ pokopan.»

Zdravnik: «Nič se ne bojte, gospa. Kaj ne veste, da sem ga lečil jaz?»

Izvrstno.

Oče: «Kako je bilo pri zobnem zdravniku?»

Sinko: «Izvrstno!»

Oče: «Potem si pa res junak. Ali se nisi nič bal?»

Sinko: «Zakaj neki! Saj zdravnika ni bilo doma...»

Previden tat.

Prvi tat: «Kaj neprestano gledaš na obešalnik?»

Drugi tat: «Paziti moram, da kdo drug ne ukrade kožuha tistega gospoda tam pri sosedni mizi...»

Napačno razumel.

Dva gospoda sedita v kavarni pri isti mizi. Prvi gospod ima psa, ki leži pri nogah drugega. «Naženite vendar psa proč, že čutim, da mi skakejo bolhe po nogah!»

Drugi svojemu psu: «Pojdi sem, Perun, gospod ima bolhe!»

Brinje, fige, orehove jedrca in lanene tropine

dobite najceneje pri

SEVER & Komp

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 5

Tudi politika.

Berač: «Ali stanuje morebiti tu uboga vdova Bogatajeva?»

Vdova: «Kaj vendar mislite! Jaz, da sem uboga?»

Berač: «Potem pa morda imate kaj lepega za brezposelnega siromaka...»

Dober lek.

Hlačnik je zmerom tožil tasto svojo ženo. «Imaš prav», je nekoč ta odgovoril. «Ako ti bo dala moja hčerka samo še enkrat povod za pritožbo, jo bom kratkoma razdedinil.»

Hlačnik ni imel poslej več povoda za pritožbo...

Strah pred opravljanjem.

A: «Zakaj si danes tako dolgo ostal v družbi gospe Klebasunove?»

B: «Nisem mogel oditi. Če bi ti slišal, kaj je govorila o oni dami, ki je pred menoj odšla, se tudi ti ne bi upal oditi.»

Rahločutnost.

A: «Prijatelj, ti imaš pa res ogromen trebuh.»

B: «Beži no, saj se motiš, to vendar ni trebuh, temveč senca mojih junaških prs.»

Zato.

A: «Zakaj pa je tvoja žena tako ljubosumna na tvojo tajnico?»

B: «Ker je bila prvotno tudi ona moja tajnica.»

Važno!

Med bankirji.

Prvi, bankir: «To je grozno, strašno! Samo včeraj in danes sem izgubil najmanj pol milijona. Najhuje pa je, da sem izgubil celo 500 Din svojega denarja.»

Dober trgovec.

Tonček vsako leto čestita stricu za god in dobi 10 dinarjev. «Striček,» mu je dejal dečko letos, «ali bi ti ne mogel čestitati obenem tudi za prihodnje leto? Saj bi storil to za 15 dinarjev.»

Poznavalec žensk.

Ženske delimo v tri vrste: v prvi so lepe, v drugi nadarjene, v tretji je pa večina žensk.

Razlika.

A: «Kakšna je razlika med siromašnim in bogatim človekom?»

B: «Siromak ima 500 Din dolgov, bogataš pa 5 milijonov.»

V šoli.

«Tako, dragi otroci,» pravi učitelj, «slišali ste, da je lev ponosna zver, ki se odlikuje s silo, pogumom in bojevitostjo. Kdo mi lahko imenuje drugo zver, ki se je mora lev bati?»

Janezek: «Levinja, gospod učitelj.»

Ne bo več kadil.

A: «Ali ti smem ponuditi cigaro?»

B: «Ne, hvala, danes sem trdno sklenil, da ne bom več kadil.»

A: «Pa si vzemi eno za jutri!»

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

MALI OGLASI

Posojila podeljuje

«Zadruga», Ljubljana, p. p. 307. Sprejema poverjenike.

Prijatelj gospodinje,

patentirani štedilni obroč, ki je prikladen za vsak štedilnik. Poveča toploto na 75 %, prihrani na kurivu 60 % in pospeši kuhinjo za 30 %. Čuva posodo, ker kuha pri popolnoma zaprtem štedilniku. Stane za srednje gospodinjstvo 170 do 250 Din. «Jelodvor», Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2.

Kupimo zemljišče ali posestvo na Gorenjskem v najmanjši izmeri 5000 m² in več v svrhu malega okrevališča. Svet mora imeti lepo solnčno lego in v bližini vodo za kopanje, gozd in ne sme biti preoddaljeno od železniške postaje. Ponudbe s opisom in ceno je poslati na Mestno delavsko zavarovalnico v Ljubljani, Mestni dom.

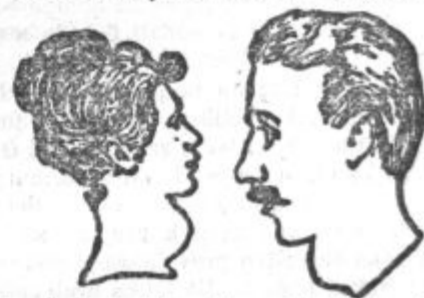
Oskrbnina: I. razr. Din 100,—, II. razr. Din 80,—
Zdravnik: Dr. FR. DERGANČ, šef-primarj v. p.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdno za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5.

GOLŠA, DEBEL VRAT

je obolenje ščitne žleze, ki je je treba pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v njegovi funkciji kot zaščita proti strupom vse bolj ovira, zaradi česar nastopijo zelo neprijetni, a često tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da delujejo soli, ki vsebujejo jod, izredno dobro pri raznih oblikah golše. Mnogostevilni bolniki so ugotovili pri uporabi zelo preprostega

DOMAČEGA ZDRAVLJENJA S PITJEM nagel in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, ki ima golšo ali debel vrat ali otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo pošljemo

VSAKOMUR BREZPLAČNO.

Zadošča dopisnica.

Poštno zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. P. 91.